

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

C 85

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

52. sējums
2009. gada 9. aprīlis

<u>Paziņojums Nr.</u>	Saturs	Lappuse
II	<i>Paziņojumi</i>	
	EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI	
	Komisija	
2009/C 85/01	Komisijas paziņojums par valsts atbalsta tiesību normu piemērošanu valstu tiesās	1
2009/C 85/02	Iebildumu necelšana pret paziņoto koncentrāciju (Lieta COMP/M.5263 – Deutsche Bank London/Lloyds TSB Bank/Antin Infrastructure Partners (BNP Paribas)/Porterbrook Leasing) ⁽¹⁾	23

IV Informācija

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTA INFORMĀCIJA

Komisija

2009/C 85/03	Euro maiņas kurss	24
2009/C 85/04	Komisijas paziņojums attiecībā uz piemērošanas datumu izcelsmes noteikumu protokoliem, kuri paredz diagonālo kumulāciju starp Kopienu, Alžīriju, Ēģipti, Farēru salām, Islandi, Izraēlu, Jordāniju, Libānu, Maroku, Norvēģiju, Šveici (ieskaitot Lihtenšteinu), Sīriju, Tunisiju, Turciju un Rietumkrastu un Gazas sektoru	25

V Atzinumi

ADMINISTRATĪVAS PROCEDŪRAS

Komisija

2009/C 85/05	Uzaicinājums iesniegt priekšlikums atbilstoši 2008. gada darba programmai par dotācijām un līgumiem transporta un enerģētikas jomā (Komisijas Lēmums C(2008) 2014)	27
--------------	--	----

PROCEDŪRAS, KAS SAISTĪTAS AR KOPĒJĀS TIRDZNIECĪBAS POLITIKAS ĪSTENOŠANU

Komisija

2009/C 85/06	Paziņojums par daļējas starpposma pārskatīšanas sākšanu attiecībā uz antidempinga pasākumiem, kas piemērojami Ukrainas izcelsmes gludināmo dēļu importam	28
--------------	--	----

II

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

KOMISIJA

Komisijas paziņojums par valsts atbalsta tiesību normu piemērošanu valsts tiesās

(2009/C 85/01)

1. IEVADS

1. Komisija 2005. gadā pieņēma plānu valsts atbalsta reformai – valsts atbalsta rīcības plānu ⁽¹⁾ ("VARP") lai uzlabotu saskaņā ar EK līgumu pieņemto noteikumu par valsts atbalsta efektivitāti, pārskatāmību, ticamību un paredzamību. Uz principa par "mazāku un mērķtiecīgāku valsts atbalstu" balstītā VARP galvenais uzdevums ir mudināt dalībvalstis samazināt savu kopējā atbalsta apjomu, vienlaikus novirzot valsts atbalsta resursus horizontāliem kopīgo interešu mērķiem. Šajā kontekstā Komisija ir no jauna apstiprinājusi apņemšanos ievērot nelokāmu pieeju attiecībā uz nelikumīgu un nesaderīgu atbalstu. VARP uzsvērtā vajadzība pēc mērķtiecīgākas dalībvalstu sniegtā valsts atbalsta realizēšanas un uzraudzības, kā arī uzsvērts, ka tiesvedība valsts tiesās privāto tiesību jomā varētu sniegt ieguldījumu šā mērķa sasniegšanā, nodrošinot lielāku disciplīnu valsts atbalsta jomā ⁽²⁾.
2. Pirms VARP pieņemšanas Komisija paziņojumā par sadarbību starp dalībvalstu tiesām un Komisiju valsts atbalsta jomā, kas tika publicēts 1995. gadā ⁽³⁾ (1995. gada sadarbības paziņojums), jau bija aplūkojusi valsts tiesu lomu. Ar 1995. gada sadarbības paziņojumu ieviesa sadarbības un informācijas apmaiņas mehānismus starp Komisiju un valsts tiesām.
3. Komisija 2006. gadā lūdza veikt pētījumu par valsts atbalsta tiesību normu piemērošanu valsts līmenī ⁽⁴⁾ (pētījums par piemērošanu). Šis pētījums tika vērsts uz detalizētas analīzes sniegšanu par valsts atbalsta privāto piemērošanu dažādās dalībvalstīs. Pētījumā par piemērošanu tika secināts, ka laika posmā no 1999. līdz 2006. gadam lietu skaits tiesās par valsts atbalstu dalībvalstu līmenī ir ievērojami pieaudzis ⁽⁵⁾.
4. Tomēr pētījums par piemērošanu arī parādīja, ka liela tiesas procesu skaita dalībvalstu līmenī mērķis nebija valsts atbalsta pasākumu radītās konkurenci traucējošās ietekmes samazināšana. Tas bija tāpēc, ka gandrīz divas trešdaļas analizēto tiesas spriedumu bija saistīti ar prasībām, kuras iesniedza nodokļu maksātāji, kas pieprasīja, kā tika apgalvots, diskriminējošās (nodokļu) nastas atvieglojumus ⁽⁶⁾, kā arī prasībām, kuras iesniedza labuma guvēji, lai apstrīdētu nelikumīgā un nesaderīgā valsts

⁽¹⁾ Valsts atbalsta rīcības plāns – mazāks un mērķtiecīgāks valsts atbalsts: plāns valsts atbalsta reformai 2005.–2009. gadam, COM (2005) 107 galīgā redakcija.

⁽²⁾ VARP, 55. un 56. punkts.

⁽³⁾ OV C 312, 23.11.1995., 8. lpp.

⁽⁴⁾ Pieejams http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.cfm. Pētījums tika veikts tikai ES-15.

⁽⁵⁾ Kopējais pieaugums no 116 lietām līdz 357 lietām.

⁽⁶⁾ 51 % no visiem spriedumiem.

atbalsta atgūšanu ⁽⁷⁾. Sūdzību skaits, kuru mērķis bija nodrošināt atbilstību noteikumiem par valsts atbalstu, bija relatīvi mazs – tikai 19 % no visiem analizētajiem tiesas spriedumiem bija spriedumi lietās, kurās prasības iesniedza konkurenti pret dalībvalsts iestādēm par zaudējumu atlīdzināšanu, atgūšanu un/vai rīkojuma pieņemšanu, pamatojoties uz Līguma 88. panta 3. punktu, savukārt tiesas prasības, kuras konkurenti iesniedza pret labuma guvējiem, kopā veidoja tikai 6 % no šiem spriedumiem.

5. Neraugoties uz to, ka, kā parādīts pētījumā par piemērošanu, reālai, privātai piemērošanai valstu tiesās līdz šim ir bijusi salīdzinoši maza loma valsts atbalsta jomā, Komisija uzskata, ka privāta piemērošana var sniegt ievērojamu labumu valsts atbalsta politikai. Procesi valstu tiesās dod iespēju trešajām personām vērsties pret dažādām ar valsts atbalstu saistītām problēmām un atrisināt tās tieši valsts līmenī. Turklāt, pamatojoties uz Eiropas Kopienu Tiesas (EKT) judikatūru, valstu tiesas var piedāvāt prasītājiem ļoti efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus gadījumos, kad tiek pārkāpti noteikumi par valsts atbalstu. Tas, savukārt, var veicināt kopējās valsts atbalsta disciplīnas stiprināšanu.
6. Tādēļ šā paziņojuma galvenais mērķis ir informēt valstu tiesas un trešās personas par pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem gadījumos, kad tiek pārkāpti noteikumi par valsts atbalstu, kā arī sniegt tiem ieteikumus par šo noteikumu praktisko piemērošanu. Turklāt Komisija cenšas attīstīt sadarbību ar valstu tiesām, ieviešot praktiskākus līdzekļus, kas palīdzētu valstu tiesnešiem viņu ikdienas darbā.
7. Šis paziņojums aizvieto 1995. gada sadarbības paziņojumu, un tas neskar nevienu piemērojamā Līguma un normatīvo aktu interpretāciju, ko sniegušas Kopienas tiesas. Valstu tiesām aktuālā papildu informācija būs pieejama Komisijas tīmekļa vietnē.

2. VALSTU TIESU LOMA VALSTS ATBALSTA NOTEIKUMU PIEMĒROŠANĀ

2.1. Vispārīgās problēmas

2.1.1. Valsts atbalsta noteikšana

8. Pirmais jautājums, ar kuru saskaras valstu tiesas un potenciālie prasītāji, piemērojot Līguma 87. un 88. pantu, ir par to, vai konkrētais pasākums tiešām ir valsts atbalsts Līgumā minētajā nozīmē.
9. Līguma 87. panta 1. punkts aptver jebkuru atbalstu, *“ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl šāds atbalsts iesaisto tirdzniecību starp dalībvalstīm”*.
10. EKT ir skaidri paziņojusi, ka, tāpat kā Komisijai, valstu tiesām ir tiesības interpretēt valsts atbalsta jēdzienu ⁽⁸⁾.
11. Valsts atbalsta jēdziens neaptver tikai subsīdijas ⁽⁹⁾. Tas cita starpā aptver arī nodokļu atvieglojumus un ieguldījumus no publiskajiem līdzekļiem, ko veic gadījumos, kad privāts ieguldītājs nepiešķirtu

⁽⁷⁾ 12 % no visiem spriedumiem.

⁽⁸⁾ Lieta 78/76, *Steinike & Weinlig*, 1977, ECR 595, 14. punkts; lieta C-39/94, *SFEI un citi*, 1996, ECR I-3547, 49. punkts; lieta C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires un citi pret Franciju*, 1991, ECR I-5505, 10. punkts; lieta C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, 2006, ECR I-9957, 39. punkts.

⁽⁹⁾ Lieta C-308/01, *GIL Insurance un citi*, 2004, ECR I-4777, 69. punkts; lieta C-387/92, *Banco Exterior de España v Ayuntamiento de Valencia*, 1994, ECR I-877, 13. punkts; lieta C-295/97, *Piaggio*, 1999, ECR I-3735, 34. punkts; lieta C-39/94, *SFEI*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 58. punkts; lieta C-237/04, *Enirisorse*, 2006, ECR I-2843, 42. punkts; un lieta C-66/02, *Itālija pret Komisiju*, 2005, ECR I-10901, 77. punkts.

atbalstu⁽¹⁰⁾. Šajā sakarā nav nozīmes tam, vai atbalstu ir sniegusi tieši valsts vai arī privātās vai valsts struktūras, kuras tā dibinājusi vai norīkojusi valsts atbalsta pārvaldīšanai⁽¹¹⁾. Taču, lai šādu publisko atbalstu uzskatītu par valsts atbalstu, šim atbalstam ir jāatbalsta konkrēti uzņēmumi vai konkrētu preču ražošana ("selektivitāte") pretstatā vispārīgiem pasākumiem, uz kuriem neattiecas Līguma 87. panta 1. punkts⁽¹²⁾. Turklāt atbalstam jāizraisa vai jādraud izraisīt konkurences traucējumus un jāietekmē tirdzniecība starp dalībvalstīm⁽¹³⁾.

12. Kopienas tiesu judikatūrā⁽¹⁴⁾ un Komisijas pieņemtajos lēmumos bieži ir radies jautājums, vai noteikti pasākumi var tikt uzskatīti par valsts atbalstu. Turklāt Komisija ir izdevusi sīki izstrādātus norādījumus par virkni tādu komplicētu problēmu kā privātā ieguldītāja principa⁽¹⁵⁾ un privāto kreditoru pārbaudes⁽¹⁶⁾ lietošana; apstākļi, kādos valsts garantijas ir jāuzskata par valsts atbalstu⁽¹⁷⁾; valsts zemes īpašumu pārdošanas procedūra⁽¹⁸⁾; privatizācija un tamlīdzīgas valsts darbības⁽¹⁹⁾; atbalsts, kas ir mazāks par *de minimis* robežvērtību⁽²⁰⁾; eksporta kredītu apdrošināšana⁽²¹⁾; tiešie nodokļi uzņēmējdarbībai⁽²²⁾; riska kapitāla ieguldījumi⁽²³⁾ un valsts atbalsts pētniecībai, attīstībai un inovācijai⁽²⁴⁾. Judikatūra, Komisijas norādījumi un lēmumu pieņemšanas prakse valstu tiesām un potenciālajiem prasītājiem var sniegt vērtīgu palīdzību attiecībā uz valsts atbalstu.

13. Ja rodas šaubas par valsts atbalsta novērtējumu, valstu tiesas var lūgt Komisijas viedokli saskaņā ar šā paziņojuma 3. iedaļu. Šādā gadījumā valstu tiesas iespēja vai pienākums vērsties

⁽¹⁰⁾ Sal. ar ģenerālvokāta Džeikoba atzinumiem apvienotajās lietās C-278/92, C-279/92 un C-280/92, *Spānija pret Komisiju*, 1994, ECR I-4103, 28. punkts: "Valsts atbalsts ir piešķirts visos gadījumos, kad dalībvalsts uzņēmumam dara pieejamus līdzekļus, ko parastā notikumu gaitā nepiešķirtu privāts ieguldītājs, piemērojot parastos komercitēriņus un neievērojot citus sociālas, politiskas vai filantropiskas dabas apsvērumus".

⁽¹¹⁾ Lieta 290/83, *Komisija pret Franciju*, 1985, ECR 439, 14. punkts, un lieta C-482/99, *Francija pret Komisiju*, 2002, ECR I-4397, 36.-42. punkts.

⁽¹²⁾ Skaidra šīs atšķirības analīze ir atrodamā ģenerālvokāta Darmona atzinumā apvienotajās lietās C-72/91 un C-73/91, *Sloman Neptun pret Bodo Ziesemer*, 1993, ECR I-887.

⁽¹³⁾ Cita starpā skatīt apvienotās lietas C-393/04 un C-41/05, *Air Liquide Industries Belgium*, 2006, ECR I-5293, 33.-36. punkts; lieta C-222/04, *Cassa di Risparmio de Firenze un citi*, 2006, ECR I-289, 139.-141. punkts; un lieta C-310/99, *Itālija pret Komisiju*, 2002, ECR I-2289, 84.-86. punkts.

⁽¹⁴⁾ Labs piemērs tam ir EKT spriedums *Altmark* lietā 280/00, *Altmark Trans GmbH un Regierungspräsidium Magdeburg pret Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, 2003, ECR I-7747.

⁽¹⁵⁾ Par privāto ieguldītāju pārbaudi kopumā skatīt lietu C-142/87, *Belģija pret Komisiju*, (*Tubemeuse*), 1990, ECR I-959, un lietu C-305/89, *Itālija pret Komisiju* (*Alfa Romeo*), 1991, ECR I-1603, 19.-20. punkts. Attiecībā uz izvērsta argumentāciju skatīt apvienotās lietas T-228/99 un T-233/99, *Westdeutsche Landesbank Girozentrale pret Komisiju*, 2003, ECR II-435, 245. punkts un turpmākie punkti. Skatīt arī biļetenu EK 9-1984, iekļauts "Eiropas Kopienų Konkurences tiesības", IIA sējums, un Komisijas paziņojumu par EEK līguma 92. un 93. panta un Komisijas Direktīvas 80/723/EEK 5. panta piemērošanu valsts uzņēmumiem apstrādes rūpniecības nozarē (OV C 307, 13.11.1993., 3. lpp.). Attiecībā uz šā principa piemērošanu lidostu finansēšanai skatīt Kopienas vadlīnijas par lidostu finansēšanu un valsts atbalstu darbības uzsākšanai aviosabiedrībām, kas veic lidojumus no reģionālām lidostām (OV C 312, 9.12.2005., 42.-52. punkts, 1. lpp.).

⁽¹⁶⁾ Lieta C-342/96, *Spānija pret Komisiju*, 1999, ECR I-2459, 34. punkts; un lieta C-256/97, *DM Transport*, 1999, ECR I-3913, 25. punkts.

⁽¹⁷⁾ Komisijas paziņojums par EKL 87. un 88. panta piemērošanu valsts atbalstam garantiju veidā (OV C 155, 20.6.2008., 10. lpp.).

⁽¹⁸⁾ Komisijas Paziņojums par valsts atbalsta elementiem, publiskajām iestādēm, pārdodot zemi un ēkas (OV C 209, 10.7.1997., 3. lpp.).

⁽¹⁹⁾ XXIII ziņojums par konkurences politiku, 401.-402. punkts, un lieta C-278/92, *Spānija pret Komisiju*, 1994, ECR I-4103.

⁽²⁰⁾ Komisijas 2006. gada 15. decembra Regula (EK) Nr. 1998/2006 par Līguma 87. un 88. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (OV L 379, 28.12.2006., 5. lpp.); Komisijas 2007. gada 24. jūlija Regula (EK) Nr. 875/2007 par EKL 87. un 88. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam zivsaimniecības nozarē un par Regulas (EK) Nr. 1860/2004 grozīšanu (OV L 193, 25.7.2007., 6. lpp.); un Komisijas 2007. gada 20. decembra Regula (EK) Nr. 1535/2007 par Līguma 87. un 88. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam lauksaimniecības produktu ražošanas nozarē (OV L 337, 21.12.2007., 35. lpp.).

⁽²¹⁾ Komisijas Paziņojums dalībvalstīm atbilstoši EKL [93.] panta [1.] punktam par Līguma [92.] un [93.] panta piemērošanu iesterma eksporta kredītapdrošināšanai (OV C 281, 17.9.1997., 4. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Komisijas paziņojumu dalībvalstīm, ar ko groza paziņojumu atbilstīgi EKL [93.] panta [1.] punktam par Līguma [92.] un [93.] panta piemērošanu iesterma eksporta kredīta apdrošināšanai (OV C 325, 22.12.2005., 22. lpp.).

⁽²²⁾ Komisijas Paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu pasākumiem, kas saistīti ar tiešajiem nodokļiem uzņēmējdarbībai (OV C 384, 10.12.1998., 3. lpp.).

⁽²³⁾ Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska kapitāla ieguldījumus mazos un vidējos uzņēmumos (OV C 194, 18.8.2006., 2. lpp.).

⁽²⁴⁾ Kopienas nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, attīstībai un inovācijai (OV C 323, 30.12.2006., 1. lpp.).

ar konkrēto jautājumu EKT, lai gūtu prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar Līguma 234. pantu, netiek skarti.

2.1.2. Pārtraukšanas saistības

14. Saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu dalībvalstis nedrīkst īstenot valsts atbalsta pasākumus bez Komisijas iepriekšējas atļaujas (pārtraukšanas saistības):

“Visi plāni piešķirt vai mainīt atbalstu ir jādara zināmi Komisijai laikus, lai Komisija varētu iesniegt savas piezīmes. Ja Komisija atzīst, ka, ievērojot 87. pantu, šādi plāni nav saderīgi ar kopējo tirgu, tā nevilcinoties sāk 2. punktā paredzēto procedūru. Attiecīgā dalībvalsts nesāk īstenot pašas ierosinātos pasākumus, kamēr šī procedūra nav beigusies ar galīgo lēmumu.”⁽²⁵⁾

15. Tomēr pastāv vairāki gadījumi, kuros valsts atbalsts var tikt likumīgi īstenots bez Komisijas atļaujas:

a) gadījumā, ja uz pasākumu attiecas grupu atbrīvojuma regula, kas izdota saskaņā ar Padomes 1998. gada 7. maija Regulu (EK) Nr. 994/98 par to, kā piemērot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 92. un 93. pantu attiecībā uz dažu kategoriju valsts horizontālo atbalstu⁽²⁶⁾ (“pilnvarojuma regula”). Gadījumā, kad pasākums atbilst visām grupu atbrīvojuma regulas prasībām, dalībvalsts tiek atbrīvota no pienākuma informēt par plānoto atbalsta pasākumu un pārtraukšanas saistības nav piemērojamas. Pamatojoties uz pilnvarojuma regulu, Komisija sākotnēji pieņēma vairākas grupu atbrīvojuma regulas⁽²⁷⁾, dažas no kurām pa šo laiku ir aizvietotas ar Komisijas 2008. gada 6. augusta Regulu (EK) Nr. 800/2008, kas atzīst noteiktas atbalsta kategorijas par saderīgām ar kopējo tirgu, piemērojot Līguma 87. un 88. pantu (vispārējā grupu atbrīvojuma regula)⁽²⁸⁾;

b) tāpat arī pārtraukšanas saistības neattiecas uz esošo atbalstu⁽²⁹⁾. Cita starpā tas ietver atbalstu, kas piešķirts tādas shēmas ietvaros, kura pastāvēja vēl pirms dalībvalsts iestāšanās Eiropas Savienībā vai arī tādas shēmas ietvaros, kuru Komisija jau iepriekš ir apstiprinājusi⁽³⁰⁾.

⁽²⁵⁾ Pārtraukšanas saistības ir atkārtotas 3. pantā Padomes 1999. gada 22. marta Regulā (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EKL [93.] panta piemērošanai (OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.) (“procedūras regula”). Attiecībā uz konkrētu atbalsta piešķiršanas laiku skatīt Komisijas 2006. gada 15. decembra Regulas (EK) Nr. 1998/2006 par Līguma 87. un 88. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (OV L 379, 28.12.2006., 5. lpp.) 10. apsvērumu.

⁽²⁶⁾ OV L 142, 14.5.1998., 1. lpp.

⁽²⁷⁾ Komisijas 2001. gada 12. janvāra Regula (EK) Nr. 68/2001 par EKL 87. un 88. panta piemērošanu mācību atbalstam (OV L 10, 13.1.2001., 20. lpp.); Komisijas 2001. gada 12. janvāra Regula (EK) Nr. 70/2001 par EKL 87. un 88. panta piemērošanu, sniedzot valsts atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem (OV L 10, 13.1.2001., 33. lpp.); Komisijas 2002. gada 12. decembra Regula (EK) Nr. 2204/2002 par Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. un 88. panta piemērošanu attiecībā uz valsts atbalstu nodarbinātībai (OV L 337, 13.12.2002., 3. lpp.) un Komisijas 2006. gada 24. oktobra Regula (EK) Nr. 1628/2006 par Līguma 87. un 88. panta piemērošanu valsts reģionālajam ieguldījumam atbalstam (OV L 302, 1.11.2006., 29. lpp.). MVU, mācību un nodarbinātības grupu atbrīvojuma regulas darbības termiņš tika pagarināts līdz 2008. gada 30. jūnijam ar Komisijas 2006. gada 20. decembra Regulu (EK) Nr. 1976/2006, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2204/2002, Regulu (EK) Nr. 70/2001 un Regulu (EK) Nr. 68/2001 attiecībā uz piemērošanas periodu pagarināšanu (OV L 368, 23.12.2006., 85. lpp.). Īpašas grupu atbrīvojuma regulas attiecas uz lauksaimniecības un zivsaimniecības nozari. Skatīt Komisijas 2008. gada 22. jūlija Regulu (EK) Nr. 736/2008 par EKL 87. un 88. panta piemērošanu valsts atbalstam, ko piešķir maziem un vidējiem uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar zivsaimniecības produktu ražošanu, apstrādi un tirdzniecību (OV L 201, 30.7.2008., 16. lpp.), un Komisijas 2006. gada 15. decembra Regulu (EK) Nr. 1857/2006 par EKL 87. un 88. panta piemērošanu attiecībā uz maziem un vidējiem uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu ražošanu, un grozījumiem Regulā (EK) Nr. 70/2001 (OV L 358, 16.12.2006., 3. lpp.).

⁽²⁸⁾ OV L 214, 9.8.2008., 3. lpp. Vispārējā grupu atbrīvojuma regula stājās spēkā 2008. gada 29. augustā. Regulas 44. pantā ir izklāstīti noteikumi par pāreju uz jauno režīmu.

⁽²⁹⁾ Skatīt Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai (OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.) 1. panta b) apakšpunktu.

⁽³⁰⁾ Tas neattiecas uz gadījumiem, kad shēma pati dažiem atbalsta veidiem paredz individuālā paziņojuma prasību. Par esošo atbalsta jēdzienu skatīt arī lietu *Namur-Les assurances du crédit pret Office national du dueroire un Belgijas valsti*, 1994, ECR I-3829, 28.–34. punkts.

16. Valsts tiesas process valsts atbalsta jomā reizēm var skart grupu atbrīvojuma regulas piemērojamību vai esošā vai apstiprinātā atbalsta shēmu, vai abus. Gadījumos, kad tiek apšaubīta šādas regulas vai shēmas piemērojamība, valsts tiesa var izvērtēt tikai to, vai ir izpildīti visi šās regulas vai shēmas nosacījumi. Pretējā gadījumā tā nevar izvērtēt atbalsta pasākuma saderību, jo vienīgi Komisijai ir tiesības veikt minēto izvērtēšanu ⁽³¹⁾.
17. Ja valsts tiesai ir jānosaka, vai uz konkrēto pasākumu attiecas apstiprinātā atbalsta shēma, tā var pārbaudīt tikai to, vai ir izpildīti visi šā apstiprinājuma lēmuma nosacījumi. Ja valsts līmenī radušies jautājumi ir saistīti ar Komisijas lēmuma spēkā esamību, valsts tiesai nav jurisdikcijas atzīt Kopienas iestāžu tiesību aktus par spēkā neesošiem ⁽³²⁾. Ja rodas jautājums par tiesību aktu spēkā esamību, valsts tiesa var lietu nodot vai dažos gadījumos tai lieta ir jānodod izskatīšanai EKT, lai tā sniegtu prejudiciālu nolēmumu ⁽³³⁾. Pamatojoties uz juridiskās noteiktības principu, kā to ir interpretējusi EKT, pat iespēja apšaubīt pamatojošā Komisijas lēmuma spēkā esamību ar prejudiciālā nolēmuma palīdzību vairs nepastāv gadījumos, kad prasītājs saskaņā ar Līguma 230. pantu viennozīmīgi varēja apstrīdēt Komisijas lēmumu Kopienas tiesās, taču to neizdarīja ⁽³⁴⁾.
18. Valsts tiesa saskaņā ar šā paziņojuma 3. iedaļu drīkst lūgt Komisijas atzinumu, ja tiesai ir šaubas par grupu atbrīvojuma regulas vai esošā vai apstiprinātā atbalsta shēmas piemērojamību.
- 2.1.3. *Komisijas un valstu tiesu attiecīgās lomas*
19. EKT ir vairākkārt apstiprinājusi, ka gan valstu tiesām, gan Komisijai ir nozīmīgas, taču atšķirīgas lomas valsts atbalsta noteikumu piemērošanas kontekstā ⁽³⁵⁾.
20. Galvenais Komisijas uzdevums ir pārbaudīt ierosinātā atbalsta pasākuma saderību ar kopējo tirgu, pamatojoties uz Līguma 87. panta 2. un 3. punktā noteiktajiem kritērijiem. Vienīgi Komisija ir tiesīga veikt šādu saderības izvērtēšanu, kas ir pakļauta pārskatīšanai Kopienas tiesās. Saskaņā ar pastāvīgo EKT judikatūru valstu tiesām nav tiesību atzīt valsts atbalsta pasākumu par saderīgu ar Līguma 87. panta 2. vai 3. punktu ⁽³⁶⁾.
21. Valsts tiesas loma ir atkarīga no konkrētā atbalsta pasākuma, kā arī no tā, vai par minēto pasākumu ir laicīgi paziņots un saņemts apstiprinājums no Komisijas:

- a) bieži vien valstu tiesas tiek aicinātas iesaistīties lietās, kurās dalībvalsts iestāde ⁽³⁷⁾ ir sniegusi atbalstu, neievērojot pārtraukšanas saistības. Šāda situācija rodas gan tādēļ, ka par atbalsta sniegšanu nemaz netiek paziņots, gan tādēļ, ka iestāde īstenoja atbalsta pasākumu pirms Komisijas apstiprinājuma saņemšanas. Valstu tiesu uzdevums šādos gadījumos ir aizsargāt to privātpersonu tiesības, kuras ir ietekmējusi atbalsta nelikumīga īstenošana ⁽³⁸⁾;

⁽³¹⁾ Skatīt 20. punktu.

⁽³²⁾ Skatīt lietu C-119/05, *Lucchini*, 2007, ECR I-6199, 53. punkts.

⁽³³⁾ Lieta T-330/94, *Salt Union* pret Komisiju, 1996, ECR II-1475, 39. punkts.

⁽³⁴⁾ Lieta C-188/92, *TWD Textilwerke Deggendorf* pret Vāciju, 1994, ECR I-833, 17., 25. un 26. punkts; skatīt arī kopējās lietas C-346/03 un C-529/03, *Atzeni un citi*, 2006, ECR I-1875, 31. punkts, un lietu C-232/05, *Komisija pret Franciju*, (Scott), 2006, ECR I-10071, 59. punkts.

⁽³⁵⁾ Lieta C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, iepriekš citēta 8. zemesvītras piezīmē, 37. punkts; apvienotās lietas C-261/01 un C-262/01, *Van Calster un Cleeren*, 2003, ECR I-12249, 74. punkts; un lietu C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemesvītras piezīmē, 41. punkts.

⁽³⁶⁾ Lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, 2008, ECR I-469, 38. punkts; lieta C-17/91, *Lornoy un citi* pret Beļģijas valsti, 1992, ECR I-6523, 30. punkts; un lieta C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires un citi* pret Franciju, iepriekš citēta 8. zemesvītras piezīmē, 14. punkts.

⁽³⁷⁾ Tā var būt gan valsts, gan arī reģionālā vai vietējā līmeņa iestāde.

⁽³⁸⁾ Lieta C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, iepriekš citēta 8. zemesvītras piezīmē, 38. un 44. punkts; apvienotās lietas C-261/01 un C-262/01, *Van Calster un Cleeren*, iepriekš citētas 35. zemesvītras piezīmē, 75. punkts; un lieta C-295/97, *Piaggio un citi*, iepriekš citēta 9. zemesvītras piezīmē, 31. punkts.

- b) valstu tiesām ir svarīga loma arī atgūšanas lēmumu izpildē, kas pieņemti saskaņā ar Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai ⁽³⁹⁾ ("procedūras regula") 14. panta 1. punktu, kad Komisija pēc izvērtēšanas secina, ka nelikumīgi piešķirtais atbalsts ir nesaderīgs ar kopējo tirgu, un pavēl attiecīgajai dalībvalstij atgūt nesaderīgo atbalstu no labuma guvēja. Šādās lietās nepieciešamību pēc valstu tiesu iesaistīšanās parasti rada prasības, kuras iesnieguši labuma guvēji, par valsts iestāžu izdoto atmak-sāšanas pieprasījumu likumīguma pārskatīšanu. Taču atkarībā no valsts procesuālajām tiesībām ir iespējamas cita veida tiesiskas darbības (piemēram, dalībvalsts iestāžu prasība pret labuma guvēju, lai pilnībā īstenotu Komisijas atgūšanas lēmumu).
22. Aizsargājot privātpersonu intereses, valstu tiesām ir pilnībā jāņem vērā Līguma 88. panta 3. punkta efektivitāte un tiešā ietekme ⁽⁴⁰⁾, kā arī Kopienas intereses ⁽⁴¹⁾.
23. Valstu tiesu loma šādās situācijās ir sīkāk izklāstīta 2.2. un 2.3. iedaļā.

2.2. Valstu tiesu loma saistībā ar Līguma 88. panta 3. punkta – nelikumīgs valsts atbalsts – piemērošanu

24. Tāpat kā Līguma 81. un 82. pants pārtraukšanas saistības, kas minētas Līguma 88. panta 3. punktā, rada ietekmēto pušu (piemēram, labuma guvēja konkurenti) individuālo tiesību tiešu piemērošanu. Šīs ietekmētās puses var aizstāvēt savas tiesības, kompetentajās valstu tiesās iesniedzot prasību pret piešķirēju dalībvalsti. Šādu prasību izskatīšana un līdz ar to konkurenta tiesību aizsargāšana saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu ir viens no svarīgākajiem valstu tiesu uzdevumiem valsts atbalsta jomā.
25. Valstu tiesu galvenais uzdevums šajā saistībā izriet arī no tā, ka pašas Komisijas iespējas aizsargāt konkurentus un citas trešās personas no nelikumīga atbalsta ir ierobežotas. Kā EKT izklāstīja *Boussac* ⁽⁴²⁾ un *Tubemeuse* ⁽⁴³⁾ spriedumos, svarīgākais ir tas, ka Komisija nevar pieņemt galīgo lēmumu par atgūšanas pieprasīšanu, balstoties tikai uz to, ka atbalsts netika paziņots saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu. Tāpēc Komisijai ir jāveic pilna saderības izvērtēšana neatkarīgi no tā, vai pārtraukšanas saistības ir tikušas ievērotas ⁽⁴⁴⁾. Šī izvērtēšana var būt laikietilpīga, un Komisijas tiesības izdot pagaidu atbildzināšanas rīkojumus tiek pakļautas ļoti stingrām juridiskām prasībām ⁽⁴⁵⁾.
26. Tādā veidā valstu tiesās iesniegtās prasības dod nozīmīgu iespēju konkurentiem un citām trešajām personām, kuras ietekmējis nelikumīgais valsts atbalsts, atgūt zaudējumus. Valstu tiesu rīcībā esošie tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir:

⁽³⁹⁾ OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.

⁽⁴⁰⁾ Lieta C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires un citi* pret *Franciju*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 11. un 12. punkts; un lieta C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 39. un 40. punkts.

⁽⁴¹⁾ Lieta C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 48. punkts.

⁽⁴²⁾ Lieta C-301/87, *Francija* pret *Komisiju*, (*Boussac*), 1990, ECR I-307.

⁽⁴³⁾ Lieta C-142/87, *Beļģija* pret *Komisiju*, (*Tubemeuse*), 1990, ECR I-959.

⁽⁴⁴⁾ Lieta C-301/87, *Francija* pret *Komisiju*, (*Boussac*), iepriekš citēta 42. zemsvītras piezīmē, 17.-23. punkts lieta C-142/87, *Beļģija* pret *Komisiju*, (*Tubemeuse*), iepriekš citēta 43. zemsvītras piezīmē, 15.-19. punkts; lieta C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires un citi* pret *Franciju*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 14. punkts; un lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 38. punkts.

⁽⁴⁵⁾ Sal. ar procedūras regulas 11. panta 2. punktu, kurā noteikts, ka nedrīkst būt nekādu šaubu par konkrētā atbalsta pasākuma raksturu, ir jārikojas steidzami un pastāv nopietns risks nodarīt būtisku un nelabojamu kaitējumu konkurentam.

- a) nelikumīgā valsts atbalsta izmaksāšanas novēršana;
- b) nelikumīgā atbalsta atgūšana (neatkarīgi no saderības);
- c) nelikumīgā atbalsta procentu atgūšana;
- d) konkurentu un citu trešo personu zaudējumu atlīdzināšana; un
- e) pagaidu pasākumi pret nelikumīgo atbalstu.

27. Katrs no šiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem ir sīkāk raksturots 2.2.1. līdz 2.2.6. iedaļā.

2.2.1. Nelikumīgā valsts atbalsta izmaksāšanas novēršana

28. Valstu tiesu pienākums ir aizsargāt to privātpersonu tiesības, kuras ir ietekmējuši pārtraukšanas saistību pārkāpumi. Gadījumos, kad ir pārkāpts Līguma 88. panta 3. punkts, valstu tiesām ir jānodrošina visas atbilstošās tiesiskās sekas atbilstīgi valsts tiesību aktiem⁽⁴⁶⁾. Taču valstu tiesu pienākumi neaprobežojas tikai ar jau piešķirto nelikumīgo atbalstu. Tajos ietilpst arī gadījumi, kuros tikai plāno veikt nelikumīgu maksājumu. Saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu valstu tiesu pienākumi arī ietver privātpersonu tiesību aizsardzību pret iespējamo šo tiesību neievērošanu⁽⁴⁷⁾. Gadījumos, kad nelikumīgu atbalstu gatavoja izmaksāt, valsts tiesas pienākums ir novērst šādu izmaksāšanu.
29. Valstu tiesu pienākums novērst nelikumīga atbalsta izmaksāšanu var rasties dažādu procedūru ietvaros atkarībā no dažādajiem prasību veidiem, kādi ir paredzēti valsts tiesību aktos. Bieži vien prasītājs vēlēties apstrīdēt tā valsts lēmuma spēkā esamību, ar kuru piešķir nelikumīgu valsts atbalstu. Šādos gadījumos nelikumīgā maksājuma novēršana parasti būs loģiskās sekas pēc tam, kad tiks konstatēts, ka piešķiršanas lēmums ir spēkā neesošs, jo dalībvalsts ir pārkāpusi Līguma 88. panta 3. punktu⁽⁴⁸⁾.

2.2.2. Nelikumīgā atbalsta atgūšana

30. Gadījumos, kad valsts tiesa saskaras ar nelikumīgi piešķirtu atbalstu, tai ir jānodrošina visas šās nelikumības tiesiskās sekas saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Valsts tiesai principā ir jāpiespriež labuma guvējam pilnībā atmaksāt nelikumīgo valsts atbalstu⁽⁴⁹⁾. Rikojums par nelikumīga atbalsta pilnīgu atmaksāšanu ir ietverts valsts tiesas pienākumā aizsargāt prasītāja (piemēram, konkurenta) individuālās tiesības atbilstīgi Līguma 88. panta 3. punktam. Tādējādi šis valsts tiesas atgūšanas pienākums nav atkarīgs no atbalsta pasākuma saderības ar Līguma 87. panta 2. vai 3. punktu.

⁽⁴⁶⁾ Lieta C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires un citi pret Franciju*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 12. punkts; lieta C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 40. punkts; lieta C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 47. punkts; un lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 41. punkts.

⁽⁴⁷⁾ Skatīt 38. zemsvītras piezīmē citētās atsaucēs.

⁽⁴⁸⁾ Par piešķiršanas lēmuma nelikumīgumu gadījumos, kad dalībvalsts ir pārkāpusi EKL 88. panta 3. punktu, skatīt lietu C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires un citi pret Franciju*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 12. punkts; kā piemēru skatīt arī Vācijas Federālās Augstākās tiesas (*Bundesgerichtshof*) 2003. gada 4. aprīļa spriedumu, V ZR 314/02, VIZ 2003, 340, un 2004. gada 20. janvāra spriedumu, XI ZR 53/03, NVwZ 2004, 636.

⁽⁴⁹⁾ Lieta C-71/04, *Xunta de Galicia*, 2005, ECR I-7419, 49. punkts; lieta C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 40. un 68. punkts, un lieta C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires un citi pret Franciju*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 12. punkts.

31. Tā kā valstu tiesām ir jāpieprasa nelikumīgā atbalsta atmaksāšana pilnā apmērā neatkarīgi no tā saderības, atgūšanu ir iespējams panākt ātrāk ar valstu tiesu palīdzību, nevis iesniedzot prasību Komisijā. Tik tiesām, pretēji Komisijai⁽⁵⁰⁾, valsts tiesa var noteikt un tai ir jānosaka tikai tas, vai pasākums ir uzskatāms par valsts atbalstu un vai tam ir piemērojamas pārtraukšanas saistības.
32. Taču valstu tiesu atgūšanas pienākums nav absolūts. Saskaņā ar “SFEI” judikatūru⁽⁵¹⁾ var būt izņēmuma apstākļi, kuros nelikumīga valsts atbalsta atgūšana nebūtu piemērojama. Šajā kontekstā piemērojamajam juridiskajam standartam ir jābūt analogam tam, kas paredzēts procedūras regulas 14. un 15. pantā⁽⁵²⁾. Citiem vārdiem sakot, apstākļi, kas neatturētu Komisiju no atgūšanas rīkojuma izdošanas, neattaisno valsts tiesas atturēšanos no atgūšanas pieprasīšanas pilnā apmērā saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu. Standarts, kuru šādos gadījumos Kopienas tiesas piemēro, ir ļoti stingrs⁽⁵³⁾. No EKT pastāvīgās judikatūras izriet, ka nelikumīgā atbalsta guvējs principā nevar izmantot tiesisko palāvību, kā pamatu Komisijas izdota atgūšanas rīkojuma apstrīdēšanai⁽⁵⁴⁾. Tas ir tādēļ, ka rūpīgs uzņēmējs būtu varējis pārliecināties, vai par atbalstu, kuru viņš ir saņēmis, ir ticis paziņots⁽⁵⁵⁾.
33. Lai attaisnotu valsts tiesas atgūšanas nepieprasīšanu saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu, specifiskam un konkrētam faktam ir jāizraisa labuma guvēja tiesisko palāvību⁽⁵⁶⁾. Tas var attiekties uz gadījumiem, kad pati Komisija ir devusi precīzas garantijas, ka konkrētais pasākums nav uzskatāms par valsts atbalstu vai arī uz to neattiecas pārtraukšanas saistības⁽⁵⁷⁾.
34. Savā “CELF” spriedumā⁽⁵⁸⁾ EKT skaidroja, ka valsts tiesas pienākums pieprasīt nelikumīgā atbalsta atgūšanu pilnā apmērā vairs nav piemērojams, ja līdz brīdim, kad valsts tiesa pasludina spriedumu, Komisija jau ir izlēmusi, ka atbalsts ir saderīgs ar kopējo tirgu. Tā kā pārtraukšanas saistību mērķis ir nodrošināt, ka tikai saderīgs atbalsts tiek īstenots, šo mērķi vairs nedrīkst apdraudēt gadījumos, kad Komisija jau ir apstiprinājusi atbalsta saderību⁽⁵⁹⁾. Tāpēc valsts tiesas pienākums aizsargāt individuālās tiesības saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu paliek nemainīgs gadījumos, kad Komisija vēl nav pieņēmusi lēmumu, neatkarīgi no tā, vai Komisijas procedūra ir uzsākta⁽⁶⁰⁾.
- ⁽⁵⁰⁾ Kurai pirms atmaksāšanas pieprasīšanas ir jāveic saderības analīze, skatīt 44. zemsvītras piezīmē citētās atsaucēs.
- ⁽⁵¹⁾ Lieta C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 70. un 71. punktā, kas atsaucas uz ģenerāladvokāta Džeikoba atzinumu šajā lietā, 73.–75. punkts; skatīt arī lietu 223/85, RSV pret *Komisiju*, 1987, ECR 4617, 17. punkts; un lietu C-5/89, *Komisija pret Vāciju*, 1990, ECR I-3437, 16. punkts.
- ⁽⁵²⁾ Attiecībā uz šajā sakarā piemēroto standartu skatīt ģenerāladvokāta Džeikoba atzinumu lietā C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 75. punkts.
- ⁽⁵³⁾ 14. pantā atbrīvojums no Komisijas atgūšanas pienākuma paredzēts tikai gadījumos, kad atgūšana būtu pretrunā ar Kopienas tiesību vispārējiem principiem. Vienīgais gadījums, kad dalībvalsts var atturēties no Komisijas atgūšanas lēmuma īstenošanas, ir, ja šāda atgūšana, objektīvi vērtējot, būtu neiespējama, sal. ar lietu C-177/06, *Komisija pret Spāniju*, 2007, ECR I-7689, 46. punkts. Skatīt arī 17. punktu Komisijas paziņojumā – Ceļā uz Komisijas lēmumu efektīvu izpildi, kuros dalībvalstīm tiek uzdots atgūt nelikumīgu un nesaderīgu valsts atbalstu (OV C 272, 15.11.2007., 4. lpp.).
- ⁽⁵⁴⁾ Lieta C-5/89, *Komisija pret Vāciju*, iepriekš citēta 51. zemsvītras piezīmē, 14. punkts; lieta C-169/95, *Spānija pret Komisiju*, 1997, ECR I-135, 51. punkts; un lieta C-148/04, *Unicredito Italiano*, 2005, ECR I-11137, 104. punkts.
- ⁽⁵⁵⁾ Lieta C-5/89, *Komisija pret Vāciju*, iepriekš citēta 51. zemsvītras piezīmē, 14. punkts; lieta C-24/95, *Alcan Deutschland*, 1997, ECR I-1591, 25. punkts; un apvienotās lietas C-346/03 un C-529/03, *Atzeni un citi*, iepriekš citētas 34. zemsvītras piezīmē, 64. punkts.
- ⁽⁵⁶⁾ Sal. ar ģenerāladvokāta Džeikoba atzinumu lietā C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 73. punkts; un lietu 223/85, RSV pret *Komisiju*, iepriekš citēta 51. zemsvītras piezīmē, 17. punkts.
- ⁽⁵⁷⁾ Apvienotās lietas C-182/03 un C-217/03 *Belģija un Forum 187* pret *Komisiju*, 2006, ECR I-5479, 147. punkts.
- ⁽⁵⁸⁾ Lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 45., 46. un 55. punkts, un lieta C-384/07, *Wienstrom*, 2008. gada 11. decembra spriedums, vēl nav publicēts, 28. punkts.
- ⁽⁵⁹⁾ Lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 49. punkts.
- ⁽⁶⁰⁾ Spriedums skaidri apstiprina EKT līdzšinējā tiesu praksē noteikto atgūšanas pienākumu, sal. ar lietu C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 41. punkts.

35. Kaut arī pēc pozitīva Komisijas lēmuma valsts tiesai vairs nav jāveic *Kopienas tiesībās* paredzētais pienākums par atgūšanas pieprasīšanu pilnā apmērā, EKT nepārprotami atzīst, ka atgūšanas pienākums var būt paredzēts *valsts tiesību aktos* ⁽⁶¹⁾. Taču gadījumos, kad šāds atgūšanas pienākums pastāv, tas neskar dalībvalsts tiesības pēc tam atkārtoti īstenot šo atbalstu.

36. Tiklīdz valsts tiesa ir nolēmusi, ka nelikumīgais atbalsts ir ticis izmaksāts, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punktu, tai ir jānoskaidro piešķirtā atbalsta apmērs, lai varētu noteikt atgūstamo summu. Kopienas tiesu judikatūrai par Līguma 87. panta 1. punkta piemērošanu, Komisijas norādījumiem un lēmumu pieņemšanas praksei šai ziņā ir jāpalīdz tiesai. Ja valsts tiesa saskaras ar problēmām, nosakot atbalsta apjomu, tā var lūgt Komisijas palīdzību, kā minēts šā paziņojuma 3. iedaļā.

2.2.3. Procentu atgūšana

37. Nelikumīgā atbalsta ekonomiskās priekšrocības neaprobežojas tikai ar šā atbalsta nominālo vērtību. Papildus tam labuma guvējs gūst finansiālu priekšrocību, kas rodas no priekšlaicīgas atbalsta īstenošanas. Tas ir tādēļ, ka, ja par atbalstu būtu ticis paziņots Komisijai, maksājums (ja tas vispār tiktu veikts) tiktu veikts vēlāk. Tas spiestu labuma guvēju aizņemt attiecīgos līdzekļus kapitāla tirgos, tostarp arī procentus saskaņā ar tirgū pieņemtajām likmēm.

38. Šī nepamatotā laika priekšrocība ir iemesls, kādēļ, ja atgūšanu ir pieprasījusi Komisija, procedūras regulas 14. panta 2. punkts ietver prasību par ne tikai nominālā atbalsta apjoma atgūšanu, bet arī par procentu atgūšanu no tās dienas, kad nelikumīgais atbalsts tika nodots labuma guvēja rīcībā, līdz dienai, kad to sekmīgi atgūst. Šajā sakarā piemērojamā procentu likme ir definēta Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regulas (EK) Nr. 794/2004, ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK Līguma [93.] panta piemērošanai ("īstenošanas regula") ⁽⁶²⁾ 9. pantā.

39. Savā "CELF" spriedumā EKT ir precizējusi, ka nepieciešamība atgūt finansiālo priekšrocību, kas rodas no priekšlaicīgas atbalsta īstenošanas (turpmāk – "nelikumīgā atbalsta procenti"), ir daļa no valsts tiesu pienākumiem saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu. Tas ir tādēļ, ka priekšlaicīga nelikumīgā atbalsta īstenošana kā minimums liktu konkurentiem atkarībā no apstākļiem atbalsta negatīvo ietekmi izjust ātrāk, nekā tas notiktu konkurences apstākļos. Tāpēc labuma guvējs ir ieguvis nepamatotu priekšrocību ⁽⁶³⁾.

40. Valsts tiesas pienākums pieprasīt nelikumīgā atbalsta procentu atgūšanu var būt nepieciešams divās dažādās situācijās:

- a) valsts tiesai parasti saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu ir jāpieprasa nelikumīgā atbalsta atgūšana pilnā apmērā. Šādās situācijās, nosakot kopējo atmaksājamo summu, nelikumīgā atbalsta procenti ir jāpieskaita sākotnējam atbalsta apjomam;

⁽⁶¹⁾ Lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 53. un 55. punkts.

⁽⁶²⁾ OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp. Par atsaucis likmes un diskonta likmes noteikšanas metodi skatīt Komisijas paziņojumu par atsaucis likmes un diskonta likmes noteikšanas metodes pārskatīšanu (OV C 14, 19.1.2008., 6. lpp.) ("Paziņojums par atsaucis likmi").

⁽⁶³⁾ Lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 50.–52. punkts un 55. punkts.

- b) taču valsts tiesai ir jāpieprasa nelikumīgā atbalsta procentu atmaksu arī gadījumos, kad izņēmuma kārtā nepastāv pienākums pieprasīt pilnu atmaksu. Kā apstiprināts "CELF", valsts tiesas pienākums pieprasīt nelikumīgā atbalsta procentu atmaksu tādos gadījumos paliek spēkā pat pēc pozitīva Komisijas lēmuma ⁽⁶⁴⁾. Tas varētu būt ļoti svarīgi potenciālajiem prasītājiem, jo šādā situācijā efektīvs tiesiskās aizsardzības līdzeklis ir pieejams arī gadījumā, kad Komisija jau ir paziņojusi, ka atbalsts ir saderīgs ar kopējo tirgu.

41. Lai izpildītu atgūšanas pienākumu attiecībā uz nelikumīgā atbalsta procentiem, valstu tiesām ir jānosaka atgūstamo procentu summa. Šajā sakarā ir piemērojami šādi principi:

- a) sākumpunkts ir nominālais atbalsta apjoms ⁽⁶⁵⁾;
- b) nosakot piemērojamo procentu likmi un aprēķinu metodi, valstu tiesām ir jāņem vērā tas, ka valstu tiesu izpildītajai nelikumīgā atbalsta procentu atgūšanai ir tāds pats mērķis kā Komisijas procentu atgūšanai saskaņā ar procedūras regulas 14. pantu. Turklāt prasības atmaksāt nelikumīgā atbalsta procentus ir Kopienas tiesību aktu prasības, kas pamatotas tieši ar Līguma 88. panta 3. punktu ⁽⁶⁶⁾. Tādēļ šīm prasībām ir piemērojami šā paziņojuma 2.4.1. iedaļā aprakstītie līdzvērtības un efektivitātes principi;
- c) lai nodrošinātu konsekvensi ar procedūras regulas 14. pantu un izpildītu efektivitātes prasību, Komisija uzskata, ka valsts tiesas izmantotā procentu aprēķināšanas metode nedrīkst būt mazāk stingra par to, kas paredzēta īstenošanas regulā ⁽⁶⁷⁾. Tātad nelikumīgā atbalsta procenti ir jāaprēķina pēc salikto procentu formulas un piemērojamā procentu likme nedrīkst būt zemāka par atsaucē likmi ⁽⁶⁸⁾;
- d) turklāt Komisija uzskata, ka no līdzvērtības principa izriet, ka gadījumos, kad valsts tiesību aktos paredzētā procentu likmes aprēķināšanas metode ir stingrāka nekā tā, kas minēta īstenošanas regulā, valsts tiesai ir jāpiemēro stingrākie valsts noteikumi arī tām prasībām, kuras iesniegtas, pamatojoties uz Līguma 88. panta 3. punktu;
- e) procentu aprēķināšanas sākuma datums vienmēr būs tā diena, kurā nelikumīgais atbalsts tika nodots labuma guvēja rīcībā. Beigu datums ir atkarīgs no situācijas brīdī, kad tiek pasludināts valsts tiesas spriedums. Ja Komisija jau ir apstiprinājusi konkrēto atbalstu, kā tas bija "CELF" lietā, beigu datums ir diena, kurā Komisija pieņēma šo lēmumu. Pretējā gadījumā nelikumīgā atbalsta procenti uzkrājas par visu nelikumīgā atbalsta periodu līdz dienai, kad labuma guvējs faktiski ir atmaksājis šo atbalstu. Kā tika apstiprināts "CELF", nelikumīgā atbalsta procenti jāpiemēro arī laikposmā no pozitīva Komisijas lēmuma pieņemšanas brīža līdz turpmākai šā lēmuma anulēšanai, ko veic Kopienas tiesas ⁽⁶⁹⁾.

⁽⁶⁴⁾ Lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 52. un 55. punkts.

⁽⁶⁵⁾ Skatīt 36. punktu. Par nominālo atbalsta summu maksātos nodokļus var atskaitīt atgūšanas nolūkā, skatīt lietu T-459/93 *Siemens pret Komisiju*, 1995, ECR II-1675, 83. punkts.

⁽⁶⁶⁾ Lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 52. un 55. punkts.

⁽⁶⁷⁾ Skatīt īstenošanas regulas V nodaļu.

⁽⁶⁸⁾ Skatīt 62. punktu.

⁽⁶⁹⁾ Lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 69. punkts.

42. Šaubu gadījumā valsts tiesa drīkst lūgt Komisijas atbalstu saskaņā ar šā paziņojuma 3. iedaļu.

2.2.4. Zaudējumu atlīdzināšanas prasības

43. Turklāt valstu tiesām kā daļu no to lomas saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu var nākties apmierināt arī prasības par labuma guvēja konkurentiem un citām trešajām personām nodarīto zaudējumu atlīdzību, kas radušies piešķirtā nelikumīgā valsts atbalsta dēļ⁽⁷⁰⁾. Šādas prasības par zaudējumu atlīdzināšanu parasti tiek vērstas pret iestādi, kas piešķirusi šo valsts atbalstu. Tās var būt īpaši svarīgas prasītājam, jo pretstatā prasībām, kuru mērķis ir tikai atgūt piešķirto atbalstu, prasība par zaudējumu atlīdzināšanu, kas tiek apmierināta, sniedz prasītājam tiešu finansiālu kompensāciju par nodarītajiem zaudējumiem.

44. EKT ir vairākkārt paudusi, ka ietekmētās trešās personas var iesniegt šādas zaudējumu atlīdzināšanas prasības saskaņā ar valsts tiesību aktiem⁽⁷¹⁾. Acīmredzami šādi jautājumi ir pakļauti valsts tiesību normām. Tādēļ juridiskie pamatojumi, uz kuriem iepriekš ir paļāvušies prasītāji, Kopienā ir ļoti atšķirīgi.

45. Neatkarīgi no iespējas pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu saskaņā ar valsts tiesību aktiem pārtraukšanas saistību pārkāpumiem ir tiešas un saistošas sekas saskaņā ar *Kopienas tiesību aktiem*. Tas tādēļ, ka saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu pārtraukšanas saistība ir tieši piemērojama Kopienas tiesību norma, kas ir saistoša visām dalībvalstīs iestādēm⁽⁷²⁾. Tāpēc pārtraukšanas saistību pārkāpumi var principā radīt pamatu zaudējumu atlīdzināšanas prasībām, kas pamatotas ar EKT⁽⁷³⁾ "*Francovich*"⁽⁷⁴⁾ un "*Brasserie du Pêcheur*"⁽⁷⁵⁾ judikatūru. Šī judikatūra apstiprina, ka dalībvalstīm ir jākompensē privātpersonām nodarītais kaitējums un zaudējumi, kas radušies Kopienas tiesību aktu pārkāpumu rezultātā, par kuriem ir atbildīga valsts⁽⁷⁶⁾. Šāda atbildība pastāv gadījumos, kad i) pārkāptā tiesību norma paredz tiesību piešķiršanu personām, ii) pārkāpums ir pietiekami būtisks un iii) pastāv tieša cēloņsakarība starp dalībvalsts izdarīto pienākuma pārkāpumu un cietušajām pusēm nodarīto kaitējumu⁽⁷⁷⁾.

46. Pirmais nosacījums (Kopienas tiesībās noteikts pienākums, kas paredz individuālo tiesību aizsardzību) tiek izpildīts gadījumos, kad ir pārkāpts Līguma 88. panta 3. punkts. EKT ir ne tikai vairākkārt apstiprinājusi individuālo tiesību eksistenci saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu, bet arī ir precizējusi, ka šo individuālo tiesību aizsardzība patiesībā ir valstu tiesu uzdevums⁽⁷⁸⁾.

⁽⁷⁰⁾ Lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 53. un 55. punkts; lieta C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 56. punkts; un lieta C-334/07 P, *Komisija pret Freistaat Sachsen*, 2008. gada 11. decembra spriedums, vēl nav publicēts, 54. punkts.

⁽⁷¹⁾ Lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 53. un 55. punkts; lieta C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 56. punkts; un lieta C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 75. punkts.

⁽⁷²⁾ Lieta 6/64, *Costa pret E.N.E.L.*, 1964, ECR 1141; lieta 120/73, *Lorenz GmbH pret Bundesrepublik Deutschland un citi*, 1973, ECR 1471, 8. punkts; un lieta C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires un citi pret Franciju*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 11. punkts.

⁽⁷³⁾ Apvienotās lietas C-6/90 un C-9/90, *Francovich un Bonifaci pret Itāliju*, 1991, ECR I-5357.

⁽⁷⁴⁾ Apvienotās lietas C-46/93 un C-48/93, *Brasserie du Pêcheur un Factortame*, 1996, ECR I-1029.

⁽⁷⁵⁾ To, ka valsts atbalsta noteikumu pārkāpumi var radīt dalībvalstu atbildību, tieši balstoties uz Kopienas tiesībām, ir apstiprinājusi lieta C-173/03, *Traghetti del Mediterraneo pret Itāliju*, 2006, ECR I-5177, 41. punkts.

⁽⁷⁶⁾ Apvienotās lietas C-6/90 un C-9/90, *Francovich un Bonifaci pret Itāliju*, iepriekš citētas 73. zemsvītras piezīmē, 31.–37. punkts; un apvienotās lietas C-46/93 un C-48/93, *Brasserie du Pêcheur un Factortame*, iepriekš citētas 74. zemsvītras piezīmē, 31. punkts.

⁽⁷⁷⁾ Skatīt lietu C-173/03, *Traghetti del Mediterraneo pret Itāliju*, iepriekš citēta 75. zemsvītras piezīmē, 45. punkts.

⁽⁷⁸⁾ Lieta C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires un citi pret Franciju*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 12.–14. punkts; apvienotās lietas C-261/01 un C-262/01, *Van Calster un Cleeren*, iepriekš citētas 35. zemsvītras piezīmē, 53. punkts; un lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 38. punkts.

47. Pietiekami būtiska Kopienas tiesību aktu pārkāpuma nosacījums lielākoties arī tiks izpildīts attiecībā uz Līguma 88. panta 3. punktu. Nosakot, vai Kopienas tiesību aktu pārkāpums ir pietiekami būtisks, EKT īpašu uzsvāru liek uz to, cik liela rīcības brīvība ir bijusi iesaistītajām iestādēm⁽⁷⁹⁾. Gadījumos, kad attiecīgajai iestādei nav rīcības brīvības, pietiekami būtiska pārkāpuma konstatēšanai var pietikt vien ar Kopienas tiesību aktu pārkāpumu⁽⁸⁰⁾. Tomēr attiecībā uz Līguma 88. panta 3. punktu dalībvalsts iestādēm nav rīcības brīvības nepazīnot par valsts atbalsta pasākumiem. Tām principā ir jāpakļaujas obligātai prasībai ziņot par visiem šādiem pasākumiem pirms to īstenošanas. Lai gan EKT reizēm ņem vērā attiecīgā Kopienas tiesību aktu pārkāpuma attaisnojamību⁽⁸¹⁾, lietās, kas saistītas ar valsts atbalstu, dalībvalsts iestādes parasti nevar izmantot argumentu, ka tās nebija informētas par pārtraukšanas saistībām. Tas ir tādēļ, ka pastāv liels daudzums judikatūras un Komisijas norādījumu par Līguma 87. panta 1. punkta un 88. panta 3. punkta piemērojamību. Šābu gadījumā dalībvalstis vienmēr var juridiskās noteiktības labad paziņot par pasākumu Komisijai⁽⁸²⁾.
48. Trešais nosacījums par to, ka prasītājam ir jācieš faktiski un noteikti finansiāli zaudējumi, ko izraisījis Kopienas tiesību akta pārkāpums, var tikt izpildīts dažādos veidos.
49. Prasītājs bieži apgalvos, ka tieši piešķirtā atbalsta dēļ prasītājam ir radušies peļņas zaudējumi. Saskaņoties ar šādām prasībām, valsts tiesai ir jāņem vērā šādi apsvērumi:
- a) pateicoties Kopienas tiesību līdzvērtības un efektivitātes prasībām⁽⁸³⁾, valsts noteikumi nedrīkst izslēgt dalībvalsts atbildību par peļņas zaudējumiem⁽⁸⁴⁾. Saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem zaudējumi var pastāvēt neatkarīgi no tā, vai pārkāpuma rezultātā prasītājs ir zaudējis līdzekļus, vai arī pārkāpums nav ļāvis prasītājam uzlabot savu finansiālo situāciju. Ja valsts tiesību aktos ir iekļauta šāda atbildības izslēgšana, valsts tiesai šis noteikums nav jāpiemēro attiecībā uz zaudējumu atlīdzināšanas prasībām saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu;
 - b) faktiski zaudētās peļņas apjoma noteikšana būs vienkāršāka gadījumos, kad nelikumīgais atbalsts ir devis iespēju labuma guvējam pārņemt no prasītāja kādu līgumu vai specifisku uzņēmējdarbības iespēju. Tādā gadījumā valsts tiesa var aprēķināt ienākumus, kādi prasītājam, visticamākais, būtu bijuši saskaņā ar šo līgumu. Gadījumos, kad labuma guvējs jau ir izpildījis līguma prasības, valsts tiesai būtu jāņem vērā arī faktiski gūtā peļņa;
 - c) sarežģītāka zaudējumu novērtēšana ir nepieciešama gadījumos, kad atbalsts ir radījis tikai tirgus daļas vispārēju zaudējumu. Viens no iespējamajiem veidiem, kā atrisināt šādas lietas, varētu būt prasītāja faktiskā ienākumu līmeņa salīdzināšana (pamatojoties uz peļņas un zaudējumu pārskatu) ar hipotētisko ienākumu līmeni gadījumā, ja nelikumīgais atbalsts nebūtu piešķirts;
 - d) ir iespējamās situācijas, kad prasītājam nodarīto zaudējumu apjoms pārsniedz zaudēto peļņu. Tas varētu būt, piemēram, gadījumos, kad nelikumīgā atbalsta piešķiršanas rezultātā prasītājs ir spiests pārtraukt uzņēmējdarbību (piemēram, kļūstot maksātnespējīgs).

⁽⁷⁹⁾ Apvienotās lietas C-46/93 un C-48/93, *Brasserie du Pêcheur un Factortame*, iepriekš citētas 74. zemsvītras piezīmē, 55. punkts.

⁽⁸⁰⁾ Lieta C-278/05, *Robins un citi*, 2007, ECR I-1053, 71. punkts; lieta C-424/97, *Haim*, 2000, ECR I-5123, 38. punkts; un lieta C-5/94, *Hedley Lomas*, 1996, ECR I-2553, 28. punkts.

⁽⁸¹⁾ Apvienotās lietas C-46/93 un C-48/93, *Brasserie du Pêcheur un Factortame*, iepriekš citētas 74. zemsvītras piezīmē, 56. punkts.

⁽⁸²⁾ Lai gan EKL 88. panta 3. punkta pārkāpumi kopumā ir uzskatāmi par pietiekami būtiskiem, pastāv izņēmuma gadījumi, kuri kavē zaudējumu atlīdzināšanas prasības. Šādos gadījumos nosacījums par pietiekami būtisku pārkāpumu var nebūt izpildīts. Skatīt 32. un 33. punktu.

⁽⁸³⁾ Skatīt 2.4.1. iedaļu.

⁽⁸⁴⁾ Apvienotās lietas C-46/93 un C-48/93, *Brasserie du Pêcheur un Factortame*, iepriekš citētas 74. zemsvītras piezīmē, 87. un 90. punkts.

50. Iespēja pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu principā ir neatkarīga no jebkuras Komisijas paralēlas izmeklēšanas, kas ir saistīta ar to pašu atbalsta pasākumu. Šāda notiekoša izmeklēšana neatbrīvo valsts tiesu no pienākuma aizsargāt individuālās tiesības saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu⁽⁸⁵⁾. Tā kā prasītājs var būt spējīgs pierādīt, ka tas ir cietis zaudējumus no priekšlaicīgi īstenota atbalsta un jo īpaši no labuma guvēja nelikumīgās laika priekšrocības, veiksmīgas zaudējumu atlīdzināšanas prasības nav izslēgtas arī gadījumos, kad līdz valsts tiesas lēmuma pieņemšanai Komisija jau ir paspējusi apstiprināt atbalsta piešķiršanu⁽⁸⁶⁾.
51. Valsts procesuālās normas reizēm ļaus valsts tiesai paļauties uz saprātīgiem novērtējumiem, lai noteiktu faktisko zaudējumu apjomu, kas jāatlīdzina prasītājam. Šādos gadījumos un ievērojot efektivitātes principu⁽⁸⁷⁾, šādu novērtējumu izmantošana būtu iespējama arī saistībā ar zaudējumu atlīdzināšanas prasībām, kas radušās saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu. Tas var būt noderīgs instruments valstu tiesām, kuras saskaras ar grūtībām, aprēķinot nodarītos zaudējumus.
52. Kopienas tiesībās paredzētie zaudējumu atlīdzināšanas prasību tiesiskie priekšnosacījumi, kā arī sarežģījumi zaudējumu aprēķināšanā var būt par pamatu lūgumiem pēc Komisijas palīdzības saskaņā ar šā paziņojuma 3. iedaļu.

2.2.5. Zaudējumu atlīdzināšanas prasības pret labuma guvēju

53. Potenciālie prasītāji ir tiesīgi iesniegt zaudējumu atlīdzināšanas prasības pret iestādi, kas piešķirusi valsts atbalstu. Tomēr pastāv arī situācijas, kad prasītājs izvēlas pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu tieši no labuma guvēja.
54. "SFEI" spriedumā EKT nepārprotami izskaidroja jautājumu par to, vai saskaņā ar Kopienas tiesībām tiešas zaudējumu atlīdzināšanas prasības var tikt iesniegtas pret labuma guvēju. Tā secināja, ka, tā kā Līguma 88. panta 3. punkts neuzliek labuma guvējam nekādus tiešus pienākumus, šādām prasībām nav pietiekama *Kopienas tiesību* pamata⁽⁸⁸⁾.
55. Taču tas nekādā veidā nemazina iespēju uzvarēt tiesas procesu par zaudējumu atlīdzināšanu, kas uzsākts pret labuma guvēju, pamatojoties uz valsts materiālajām tiesībām. Šajā kontekstā EKT īpaši atsaucās uz potenciālo prasītāju iespēju paļauties uz valsts tiesību aktiem, kuri nosaka ārpuslīgumisko atbildību⁽⁸⁹⁾.

2.2.6. Pagaidu pasākumi

56. Valstu tiesu pienākums par nepieciešamo tiesisko seku nodrošināšanu saistībā ar pārtraukšanas saistību pārkāpumiem neaprobežojas ar galīgā sprieduma pieņemšanu. Kā daļa no valstu tiesu lomas saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu ir pagaidu pasākumu noteikšana gadījumos, kad tie nepieciešami, lai aizsargātu privātpersonu tiesības⁽⁹⁰⁾ un Līguma 88. panta 3. punkta efektivitāti.

⁽⁸⁵⁾ Lieta C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 44. punkts.

⁽⁸⁶⁾ Lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 53. un 55. punkts.

⁽⁸⁷⁾ Skatīt 2.4.1. iedaļu.

⁽⁸⁸⁾ Lieta C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 72.–74. punkts.

⁽⁸⁹⁾ Lieta C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 75. punkts. Gadījumos, kad ir iesaistītas tiesību normu kolīzijas, piemērojamos tiesību aktus nosaka ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskajām saistībām (Roma II) (OV L 199, 31.7.2007., 40. lpp.).

⁽⁹⁰⁾ Lieta C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires un citi* pret Franciju, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 12. punkts; lieta C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 52. punkts; un lieta C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 46. punkts.

57. Valstu tiesu tiesības pieņemt pagaidu pasākumus var būt ļoti nozīmīgas iesaistītajām personām gadījumos, kad ir nepieciešams ātrs noregulējums. Pateicoties valstu tiesu spējai ātri rīkoties, lai cīnītos pret nelikumīgu atbalstu, to tuvumam un dažādajiem līdzekļiem, kas ir to rīcībā, valstu tiesas ir labā pozīcijā, lai pieņemtu pagaidu pasākumus gadījumos, kad nelikumīgs atbalsts jau ir vai arī drīz tiks izmaksāts.
58. Visvienkāršākās ir tās lietas, kurās nelikumīgais atbalsts vēl nav izmaksāts, taču pastāv risks, ka tā izmaksāšana tiks veikta valsts tiesas procesa laikā. Šādos gadījumos valsts tiesas pienākums novērst Līguma 88. panta 3. punkta pārkāpumu⁽⁹¹⁾ var ietvert prasību izdot pagaidu rīkojumu par nelikumīgās izmaksas novēršanu līdz brīdim, kad lieta pēc būtības tiek atrisināta.
59. Gadījumos, kad nelikumīgais maksājums jau ir ticis veikts, valstu tiesu loma saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu parasti ietver prasību par pilnu atgūšanu (tajā skaitā nelikumīgā atbalsta procentu atgūšanu). Ievērojot efektivitātes principu⁽⁹²⁾, valsts tiesa šo rīkojumu nedrīkst atlikt, nepamatoti novilcinot tiesas procesu. Šādas novilcināšanas ietekmētu ne tikai individuālās tiesības, kuras aizsargā ar Līguma 88. panta 3. punktu, bet arī tiešā veidā palielinātu kaitējumu konkurencei, ko izraisa atbalsta nelikumība.
60. Tomēr neatkarīgi no šā vispārējā pienākuma ir iespējami apstākļi, kad valsts tiesa nevar pieņemt galīgo spriedumu tik ātri kā parasti. Šādos gadījumos valsts tiesai saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu ir pienākums aizsargāt individuālās tiesības, izmantojot visus tai saskaņā ar spēkā esošo valsts procesuālo tiesību sistēmu pieejamos pagaidu pasākumus, lai vismaz provizoriski pārtrauktu konkurenci graužošās sekas, kuras izraisa atbalsts ("pagaidu atgūšana")⁽⁹³⁾. Valsts procesuālo normu piemērošana šajā saistībā ir pakļauta līdzvērtības un efektivitātes prasībām⁽⁹⁴⁾.
61. Ja, balstoties uz Kopienas tiesu judikatūru un Komisijas praksi, valsts tiesnesis ir guvis pietiekamu *prima facie* pārliecību, ka attiecīgais pasākums ietver nelikumīgu valsts atbalstu, visnoderīgākais tiesiskās aizsardzības līdzeklis pēc Komisijas uzskatiem un ievērojot valsts procesuālās tiesības, būs rīkojuma izdošana par nelikumīgā atbalsta un tā procentu ieskaitīšanu bloķētā kontā līdz brīdim, kad lieta pēc būtības tiek atrisināta. Ja nelikumīgums tiek pierādīts, galīgajā spriedumā valsts tiesa liktu bloķētajā kontā esošos līdzekļus pārskaitīt atpakaļ iestādei, kas piešķūrusi valsts atbalstu, vai pretējā gadījumā šos līdzekļus liktu piešķirt labuma guvējam.
62. Pagaidu atgūšana var būt ļoti efektīvs instruments arī gadījumos, kad valsts tiesas process notiek paralēli Komisijas izmeklēšanai⁽⁹⁵⁾. Notiekoša Komisijas izmeklēšana neatbrīvo valsts tiesu no pienākuma aizsargāt individuālās tiesības, kas paredzētas Līguma 88. panta 3. punktā⁽⁹⁶⁾. Tāpēc valsts tiesa nedrīkst vienkārši atlikt tiesas procesu līdz brīdim, kad Komisija pieņem lēmumu, un uz to laiku atstāt neaizsargātas prasītāja tiesības, kas paredzētas Līguma 88. panta 3. punktā. Gadījumos, kad valsts tiesa vēlas sagaidīt Komisijas saderības izvērtēšanas iznākumu pirms galīgā un neatgriezeniskā atgūšanas rīkojuma pieņemšanas, tai ir jāpieņem attiecīgi pagaidu pasākumi. Arī šajā gadījumā rīkojums par līdzekļu uzglabāšanu bloķētā kontā būtu piemērots tiesiskās aizsardzības līdzeklis. Gadījumos:

⁽⁹¹⁾ Skatīt 2.2.1. iedaļu.

⁽⁹²⁾ Skatīt 2.4.1. iedaļu.

⁽⁹³⁾ Skatīt arī lietu C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 52. punkts; un lietu C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 46. punkts.

⁽⁹⁴⁾ Skatīt 2.4.1. iedaļu.

⁽⁹⁵⁾ Norādījumus par pagaidu pasākumiem atgūšanas lietās skatīt 2.3.1. iedaļā.

⁽⁹⁶⁾ Lieta C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 44. punkts.

- a) ja Komisija pasludina atbalstu par nesaderīgu, valsts tiesa liek bloķētajā kontā esošos līdzekļus pārskaitīt atpakaļ iestādei, kas piešķir valsts atbalstu (atbalsta summa un nelikumīgā atbalsta procenti);
- b) ja Komisija pasludina atbalstu par saderīgu, valsts tiesa ir atbrīvota no Kopienas tiesībās ietvertā pienākuma pieprasīt pilnu atbalsta atgūšanu ⁽⁹⁷⁾. Tādā gadījumā valsts tiesa saskaņā ar valsts tiesību aktiem ⁽⁹⁸⁾ var lemt par faktiskā atbalsta apjoma atdošanu labuma guvējam. Tomēr, kā aprakstīts 2.2.3. iedaļā, valsts tiesai tik un tā ir jāpilda Kopienas tiesībās ietvertais pienākums pieprasīt nelikumīgā atbalsta procentu atgūšanu ⁽⁹⁹⁾. Tāpēc šie nelikumīgā atbalsta procenti būs jāmaksā iestādei, kas piešķir valsts atbalstu.

2.3. Valstu tiesu loma saistībā ar negatīvu Komisijas lēmumu, kuri paredz atgūšanu, izpildi

63. Valstu tiesas var saskarties ar problēmām, kas saistītas ar valsts atbalstu, arī lietās, kurās Komisija jau ir lēmusi par atgūšanu. Lai gan lielākā daļa lietu ir tiesas procesi par valsts atgūšanas rīkojuma anulēšanu, tomēr arī trešās personas var pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu no valsts iestādēm par Komisijas atgūšanas lēmuma neizpildi.

2.3.1. Valsts atgūšanas rīkojuma pamatotības apstrīdēšana

64. Saskaņā ar procedūras regulas 14. panta 3. punktu dalībvalstīm ir jāīsteno atgūšanas lēmumi bez kavēšanās. Atgūšana notiek saskaņā ar valsts tiesību aktos paredzētajām procedūrām, ja tās nodrošina tūlītēju un efektīvu atgūšanas lēmuma izpildi. Gadījumos, kad valsts procesuālo tiesību norma nepieļauj tūlītēju un/vai efektīvu atgūšanu, valsts tiesai šā norma nav jāpiemēro ⁽¹⁰⁰⁾.
65. Atgūšanas rīkojumu pamatotība, kurus izdevusi valsts iestādes, lai īstenotu Komisijas atgūšanas lēmumu, reizēm tiek apstrīdēta valsts tiesā. Noteikumi, kas regulē šādus tiesas procesus, ir sīki izklāstīti Komisijas 2007. gada atgūšanas paziņojumā ⁽¹⁰¹⁾, kura galvenie principi ir apkopoti šajā iedaļā.
66. Īpaši svarīgi ir tas, ka valsts tiesas procesos nevar apstrīdēt pamatā esošā Komisijas lēmuma spēkā esamību gadījumos, kad pats prasītājs būtu varējis apstrīdēt konkrēto lēmumu tieši Kopienas tiesās ⁽¹⁰²⁾. Tas nozīmē arī to, ka gadījumos, kad apstrīdēšana būtu iespējama saskaņā ar Līguma 230. pantu, valsts tiesa nevar atlikt atgūšanas lēmuma izpildi, pamatojoties uz argumentiem, kas saistīti ar Komisijas lēmuma spēkā esamību ⁽¹⁰³⁾.
67. Gadījumos, kad nav skaidrs, ka prasītājs var iesniegt prasību par anulēšanu atbilstīgi Līguma 230. pantam (piemēram, jo pasākums bija atbalsta shēma ar plašu pārklājumu, attiecībā uz kuru prasītājs var nespēt pierādīt, ka pasākums to skar personīgi), valstu tiesai principā jāpiedāvā juridiska aizsardzība. Tomēr pat šādos gadījumos valsts tiesnesim jāpieprasa prejudiciāls nolēmums atbilstīgi Līguma 234. pantam, ja prasība attiecas uz Komisijas lēmuma pamatotību un likumību ⁽¹⁰⁴⁾.

⁽⁹⁷⁾ Lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 46. un 55. punkts.

⁽⁹⁸⁾ Skatīt 35. punktu.

⁽⁹⁹⁾ Lieta C-199/06, *CELF un Ministre de la Culture et de la Communication*, iepriekš citēta 36. zemsvītras piezīmē, 52. un 55. punkts.

⁽¹⁰⁰⁾ Lieta C-232/05, *Komisija pret Franciju*, ("Scott"), iepriekš citēta 34. zemsvītras piezīmē, 49.–53. punkts.

⁽¹⁰¹⁾ Komisijas paziņojums – Ceļā uz Komisijas lēmumu efektīvu izpildi, kuros dalībvalstīm tiek uzdots atgūt nelikumīgu un nesaderīgu valsts atbalstu, iepriekš citēts 53. zemsvītras piezīmē, 55.–59. punkts.

⁽¹⁰²⁾ Skatīt 34. zemsvītras piezīmē citētās atsauc.

⁽¹⁰³⁾ Lieta C-232/05, *Komisija pret Franciju*, ("Scott"), iepriekš citēta 34. zemsvītras piezīmē, 59.–60. punkts.

⁽¹⁰⁴⁾ Skatīt lietu C-119/05, *Lucchin*, iepriekš citēta 32. zemsvītras piezīmē, 53. punkts.

68. Šādos apstākļos pagaidu noregulējuma piešķiršana tiek pakļauta ļoti stingrām juridiskajām prasībām, kas ir definētas "Zuckerfabrik" ⁽¹⁰⁵⁾ un "Atlanta" ⁽¹⁰⁶⁾ judikatūrā – valsts tiesa drīkst atlikt uz laiku atgūšanas rīkojumus tikai ar šādiem nosacījumiem: i) tiesai ir nopietnas šaubas attiecībā uz Kopienas tiesību akta spēkā esamību. Ja apstrīdētā tiesību akta spēkā esamība nav jau tiesvedības priekšmets EKT, tai pašai ir jānodod jautājums izlemšanai EKT; ii) ir jābūt steidzamībai tajā ziņā, ka pagaidu noregulējums ir nepieciešams, lai novērstu nopietnu un nelabojamu kaitējumu, ko nodara pusei, kas pieprasa aizsardzību; un iii) tiesai pienācīgi ir jāņem vērā Kopienas intereses. Izvērtējot visus šos nosacījumus, valsts tiesai ir jāievēro jebkurš Kopienas tiesu nolēmums par Komisijas lēmuma likumību vai par pagaidu noregulējuma piemērošanu Kopienas līmenī ⁽¹⁰⁷⁾.

2.3.2. Zaudējumu atlīdzināšana saistībā ar atgūšanas lēmuma neizpildi

69. Līdzīgi kā pārtraukšanas saistību pārkāpumi, arī tas, ka dalībvalsts iestādes neievēro Komisijas atgūšanas lēmumu saskaņā ar procedūras regulas 14. pantu var radīt pamatu zaudējumu atlīdzināšanas prasībām saskaņā ar "Francovich" un "Brasserie du Pêcheur" judikatūru ⁽¹⁰⁸⁾. Komisija uzskata, ka šādu zaudējumu atlīdzināšanas prasību izskatīšana atspoguļo principus par pārtraukšanas saistību pārkāpumiem ⁽¹⁰⁹⁾. Tas ir tādēļ, ka i) dalībvalsts atgūšanas pienākums ir vērsts uz to pašu individuālo tiesību aizsargāšanu, kuras aizsargā arī pārtraukšanas saistības, un ii) Komisijas atgūšanas lēmumi neatstāj valsts iestādēm nekādu rīcības brīvību; tādēļ atgūšanas pienākuma pārkāpumi ir uzskatāmi par pietiekami būtiskiem. Tādējādi veiksmīgs zaudējumu atlīdzināšanas prasības iznākums par Komisijas atgūšanas lēmuma neīstenošanu arī būs atkarīgs no tā, vai prasītājs spēj pierādīt, ka viņš ir cietis zaudējumus tieši no novēlotās atbalsta atgūšanas ⁽¹¹⁰⁾.

2.4. Procesuālās normas un tiesiskais statuss valstu tiesās

2.4.1. Vispārīgie principi

70. Valstu tiesām ir pienākums īstenot pārtraukšanas saistības un aizsargāt privātpersonu tiesības pret nelikumīgu valsts atbalstu. Principā valsts procesuālās normas attiecas uz šādiem tiesas procesiem ⁽¹¹¹⁾. Tomēr, pamatojoties uz Kopienas tiesību vispārīgajiem principiem, valsts tiesību normu piemērošana šādos apstākļos ir pakļauta diviem galvenajiem nosacījumiem:

- a) valsts procesuālās normas, kas attiecas uz prasībām saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu, nedrīkst būt mazāk labvēlīgas nekā tās, kuras attiecas uz prasībām saskaņā ar valsts tiesību aktiem (līdzvērtības princips) ⁽¹¹²⁾; un

- b) valsts procesuālās normas nedrīkst padarīt ar Kopienas tiesībām piešķirto tiesību izmantošanu pārmērīgi grūtu vai praktiski neiespējamu (efektivitātes princips) ⁽¹¹³⁾.

⁽¹⁰⁵⁾ Apvienotās lietas C-143/88 un C-92/89, Zuckerfabrik Süderdithmarschen un Zuckerfabrik Soest pret Hauptzollamt Itzehoe un Hauptzollamt Paderborn, 1991, ECR I-415, 33. punkts.

⁽¹⁰⁶⁾ Lieta C-465/93, Atlanta Fruchthandelsgesellschaft un citi pret Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft, 1995, ECR I-3761, 51. punkts.

⁽¹⁰⁷⁾ Papildu norādījumus sal. ar 2007. gada atgūšanas paziņojumu, 59. punkts.

⁽¹⁰⁸⁾ Skatīt 77. zemsvītras piezīmē citētās atsauces.

⁽¹⁰⁹⁾ Skatīt 2.2.4. iedaļu.

⁽¹¹⁰⁾ Skatīt 48.–51. punktu.

⁽¹¹¹⁾ Lieta C-368/04, Transalpine Ölleitung in Österreich, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 45. punkts; un lieta C-526/04, Laboratoires Boiron, 2006, ECR I-7529, 51. punkts.

⁽¹¹²⁾ Lieta C-368/04, Transalpine Ölleitung in Österreich, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 45. punkts; apvienotās lietas C-392/04 un C-422/04, i-21 Vācija, 2006, ECR I-8559, 57. punkts; un lieta 33/76, Rewe, 1976, ECR 1989, 5. punkts.

⁽¹¹³⁾ Lieta C-368/04, Transalpine Ölleitung in Österreich, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 45. punkts; lieta C-174/02, Streekgewest, 2005, ECR I-85, 18. punkts; un lieta C-33/76, Rewe un citi, iepriekš citēta 112. zemsvītras piezīmē, 5. punkts.

71. Ņemot vērā Kopienas tiesību aktu pārākumu, valstu tiesām ir jāatsakās no valsts procesuālo normu piemērošanas, ja pretējā gadījumā tiktu pārkāpti 70. punktā minētie principi⁽¹¹⁴⁾.

2.4.2. Tiesiskais statuss

72. Efektivitātes princips tiešā veidā ietekmē iespējamo prasītāju statusu valstu tiesās saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu. Šajā sakarā Kopienas tiesības nosaka, ka valsts noteikumi par tiesisko statusu nemazina tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību⁽¹¹⁵⁾. Tāpēc valsts noteikumi nedrīkst tiesisko statusu attiecināt tikai uz labuma guvēja konkurentiem⁽¹¹⁶⁾. Trešajām personām, kuras nav ietekmējusi atbalsta pasākuma izraisītie konkurences izkropļojumi, arī var būt pietiekama dažāda rakstura juridiskā interese (kā atzīts nodokļu lietās) valsts tiesā uzsākt tiesas procesu⁽¹¹⁷⁾.

2.4.3. Statusa problēmas nodokļu lietās

73. 72. punktā citētā judikatūra ir īpaši svarīga gadījumos, kad valsts atbalsts ir piešķirts kā atbrīvojums no nodokļiem vai citām finansiālajām saistībām. Nereti šādos gadījumos personas, kuras negūst labumu no tā paša nodokļu maksāšanas atbrīvojuma, apstrīd savu nodokļu nastu, pamatojoties uz Līguma 88. panta 3. punktu⁽¹¹⁸⁾.

74. Tomēr, balstoties uz Kopienas tiesu judikatūru, trešās personas nodokļu maksātāji var paļauties uz pārtraukšanas saistībām tikai gadījumos, kad viņu pašu nodokļu maksājums ir nelikumīgā valsts atbalsta pasākuma neatņemama daļa⁽¹¹⁹⁾. Tas ir gadījumā, kad saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem nodokļu ienākumi ir paredzēti tikai nelikumīgā valsts atbalsta finansēšanai, un tie tieši ietekmē valsts atbalsta apjomu, kas piešķirts, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punktu⁽¹²⁰⁾.

75. Ja ir piešķirti atbrīvojumi no vispārējiem nodokļiem, iepriekš minētie kritēriji parasti netiek izpildīti. Uzņēmums, kas ir atbildīgs par šādu nodokļu nomaksu, parasti nevar ierosināt prasību par to, ka kāda cita uzņēmuma atbrīvojums no nodokļiem saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu ir nelikumīgs⁽¹²¹⁾. No pastāvīgās judikatūras izriet arī tas, ka nelikumīgas atbrīvošanas no nodokļiem attiecināšana arī uz prasītāju nav piemērots tiesiskās aizsardzības līdzeklis Līguma 88. panta 3. punkta pārkāpumu gadījumā. Šāds līdzeklis nevis novērstu nelikumīgā atbalsta pret konkurenci vērsto ietekmi, bet gan gluži otrādi – stiprinātu to⁽¹²²⁾.

2.4.4. Pierādījumu vākšana

76. Efektivitātes princips var ietekmēt arī pierādījumu vākšanas procesu. Piemēram, gadījumos, kad prasītāja iesniegtās prasības pamatošana ir neiespējama vai ļoti apgrūtināta attiecīgās prasības pierādījumu nastas dēļ (piemēram, tāpēc ka nepieciešamie dokumentārie pierādījumi nav tā rīcībā), valsts tiesai ir jāizmanto visi saskaņā ar valsts procesuālajām normām pieejamie līdzekļi, lai prasītājam sniegtu piekļuvi šiem pierādījumiem. Tajā skaitā valsts tiesību aktos paredzētajos gadījumos valsts tiesai var būt pienākums likt atbildētājam vai trešajai personai nodot nepieciešamos dokumentus prasītāja rīcībā⁽¹²³⁾.

⁽¹¹⁴⁾ Lieta 106/77, *Amministrazione delle Finanze dello Stato* pret *Simmenthal*, 1978, ECR-629, 21. un 24. punkts.

⁽¹¹⁵⁾ Lieta C-174/02, *Streekgewest*, iepriekš citēta 113. zemsvītras piezīmē, 18. punkts.

⁽¹¹⁶⁾ Lieta C-174/02, *Streekgewest*, iepriekš citēta 113. zemsvītras piezīmē, 14.–21. punkts.

⁽¹¹⁷⁾ Lieta C-174/02, *Streekgewest*, iepriekš citēta 113. zemsvītras piezīmē, 19. punkts.

⁽¹¹⁸⁾ Statistiku skatīt 3. punktā. Īpašas nodokļu nastas uzlikšana konkrētām nozarēm vai ražotājiem arī var būt valsts atbalsts par labu citiem uzņēmumiem, skatīt lietu C-487/06, *P British Aggregates Association* pret *Komisiju*, 2008. gada 22. decembra spriedums, vēl nav publicēts, 81.–86. punkts.

⁽¹¹⁹⁾ Lieta C-174/02, *Streekgewest*, iepriekš citēta 113. zemsvītras piezīmē, 19. punkts.

⁽¹²⁰⁾ Apvienotās lietas C-393/04 un C-41/05, *Air Liquide*, iepriekš citētas 13. zemsvītras piezīmē, 46. punkts; apvienotās lietas C-266/04 līdz C-270/04, C-276/04 un C-321/04 līdz C-325/04, *Casino France* un citi, 2005, ECR I-9481, 40. punkts; un lieta C-174/02, *Streekgewest*, iepriekš citēta 113. zemsvītras piezīmē, 26. punkts.

⁽¹²¹⁾ Apvienotās lietas C-393/04 un C-41/05, *Air Liquide*, iepriekš citētas 13. zemsvītras piezīmē, 48. punkts; un apvienotās lietas C-266/04 līdz C-270/04, C-276/04 un C-321/04 līdz C-325/04, *Casino France* un citi, citētas iepriekš 120. zemsvītras piezīmē, 43. un 44. punkts.

⁽¹²²⁾ Apvienotās lietas C-393/04 un C-41/05, *Air Liquide*, iepriekš citētas 13. zemsvītras piezīmē, 45. punkts.

⁽¹²³⁾ Lieta C-526/04, *Laboratoires Boiron*, iepriekš citēta 111. zemsvītras piezīmē, 55. un 57. punkts.

3. KOMISIJAS ATBALSTS VALSTU TIESĀM

77. Saskaņā ar Līguma 10. pantu Eiropas iestādēm un dalībvalstīm ir abpusējs lojālas sadarbības pienākums nolūkā sasniegt Līguma mērķus. Tādēļ no Līguma 10. panta izriet, ka Komisijai ir jāpalīdz valstu tiesām gadījumos, kad tās piemēro Kopienas tiesības ⁽¹²⁴⁾. Savukārt valstu tiesām var nākties palīdzēt Komisijai tās uzdevumu pildīšanā ⁽¹²⁵⁾.
78. Ņemot vērā galveno lomu, ko valstu tiesas pilda saistībā ar valsts atbalsta noteikumu īstenošanu, Komisija apņemas sniegt valstu tiesām palīdzību gadījumos, kad tām šāda palīdzība ir nepieciešama, lai pieņemtu lēmumu izskatāmajā lietā. Neskatoties uz to, ka ar 1995. gada sadarbības paziņojumu jau sniedza valstu tiesām iespēju lūgt Komisijas palīdzību, valstu tiesas nav šo iespēju regulāri izmantojušas. Tāpēc Komisija vēlas vēlreiz mēģināt nodibināt ciešāku sadarbību ar valstu tiesām, nodrošinot praktiskākus un lietotājiem draudzīgākus atbalsta mehānismus. To darot, Komisija smēlas iedvesmu no pretmonopola sadarbības paziņojuma ⁽¹²⁶⁾.
79. Komisijas atbalsts valstu tiesām var izpausties divos dažādos veidos:
- a) Valsts tiesa var lūgt Komisiju nodot tās rīcībā esošo svarīgu informāciju (skatīt 3.1. iedaļu).
 - b) Valsts tiesa var lūgt Komisijas atzinumu par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu (skatīt 3.2. iedaļu).
80. Sniedzot atbalstu valstu tiesām, Komisijai ir jāpilda dienesta noslēpuma ievērošanas pienākums un jānodrošina savas darbības un neatkarības aizsardzība ⁽¹²⁷⁾. Pildot pienākumu attiecībā pret valstu tiesām saskaņā ar Līguma 10. pantu, Komisijai ir jāpaliek neitrālai un objektīvai. Tā kā Komisijas palīdzība valstu tiesām ir daļa no tās pienākuma aizsargāt sabiedrības intereses, tai nav nekāda nolūka nodrošināt valsts tiesā izskatāmajā lietā iesaistīto pušu privātās intereses. Tāpēc Komisija neuzklausa nevienu no valsts tiesas procesā iesaistītajām pusēm saistībā ar savu palīdzību valsts tiesai.
81. Atbalsts, kas tiek piedāvāts valstu tiesām saskaņā ar šo paziņojumu, ir brīvprātīgs un neskar valsts tiesas iespēju vai pienākumu ⁽¹²⁸⁾ lūgt EKT sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecībā uz Kopienas tiesību aktu interpretāciju vai spēkā esamību saskaņā ar Līguma 234. pantu.

3.1. Informācijas nodošana valstu tiesām

82. Komisijas pienākums sniegt valstu tiesām palīdzību saistībā ar valsts atbalsta noteikumu piemērošanu ietver arī uzdevumu nodot valstu tiesām būtisku informāciju, kas ir tās rīcībā ⁽¹²⁹⁾.

⁽¹²⁴⁾ Lieta C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 50. punkts; 1990. gada 13. jūlija rīkojums lietā C-2/88, *Imm., Zwartveld un citi*, 1990, ECR I-3365, 16.–22. punkts; un lieta C-234/89, *Delimitis* pret *Henninger Bräu*, 1991, ECR I-935, 53. punkts.

⁽¹²⁵⁾ Lieta C-94/00, *Roquette Frères*, 2002, ECR I-9011, 31. punkts.

⁽¹²⁶⁾ Komisijas paziņojums par Komisijas un ES dalībvalstu tiesu sadarbību, piemērojot EKL 81. un 82. pantu (OV C 101, 27.4.2004., 54. lpp), 15.–30. punkts.

⁽¹²⁷⁾ 1990. gada 6. decembra rīkojums lietā C-2/88, *Imm., Zwartveld un citi*, 1990, ECR I-4405, 10. un 11. punkts; un lieta T-353/94, *Postbank* pret *Komisiju*, 1996, ECR II-921, 93. punkts.

⁽¹²⁸⁾ Pamatojoties uz EKL 234. pantu, valsts tiesai, kuras lēmumu nevar tālāk pārsūdzēt, ir pienākums atsevišķos gadījumos EKT pieprasīt prejudiciālu nolēmumu.

⁽¹²⁹⁾ Lieta C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 50. punkts; 1990. gada 13. jūlija rīkojums lietā C-2/88 *Imm., Zwartveld un citi*, iepriekš citēta 124. zemsvītras piezīmē, 17.–22. punkts; lieta C-234/89, *Delimitis* pret *Henninger Bräu*, citēta iepriekš 124. zemsvītras piezīmē, 53. punkts; un lieta T-353/94, *Postbank* pret *Komisiju*, iepriekš citēta 127. zemsvītras piezīmē, 64. un 65. punkts.

83. Cita starpā valsts tiesa var lūgt Komisijai sniegt turpmāk minēto informāciju:

- a) informāciju par notiekošu Komisijas procedūru; cita starpā tā var iekļaut informāciju par to, vai Komisijā ir ierosināta procedūra par konkrētu atbalsta pasākumu, vai par konkrētu atbalsta pasākumu ir atbilstoši paziņots saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu, vai Komisija ir uzsākusi oficiālu izmeklēšanu un vai Komisija jau ir pieņēmusi lēmumu⁽¹³⁰⁾. Gadījumos, kad lēmums vēl nav pieņemts, valsts tiesa var lūgt Komisiju sniegt informāciju par to, kad šis lēmums varētu tikt pieņemts;
- b) turklāt valstu tiesas var lūgt Komisiju nodot tās rīcībā esošus dokumentus. Šie dokumenti var būt esošo Komisijas lēmumu kopijas, ciktāl šie lēmumi vēl nav publicēti Komisijas tīmekļa vietnē, faktiskie dati, statistika, tirgus pētījumi un ekonomiskā analīze.

84. Lai nodrošinātu efektīvu sadarbību ar valstu tiesām, informācijas pieprasījumus apstrādās pēc iespējas ātrāk. Komisija centīsies sniegt valsts tiesai prasīto informāciju viena mēneša laikā no pieprasījuma saņemšanas dienas. Gadījumos, kad Komisijai no valsts tiesas būs nepieciešami papildu paskaidrojumi, šo vienu mēnesi sāks skaitīt no brīža, kad šie paskaidrojumi tiek saņemti. Gadījumos, kad Komisijai jāapsprīžas ar trešajām personām, kuras tiešā veidā ietekmē šādas informācijas nodošana, vienu mēnesi skaitīt sāk no brīža, kad apspriedes ir pabeigtas. Tas tā varētu notikt, piemēram, ar noteikta veida informāciju, kuru iesniegusi privātpersona⁽¹³¹⁾, vai arī gadījumos, kad informāciju, kuru ir iesniegusi viena dalībvalsts, pieprasa citas dalībvalsts tiesa.

85. Nododot valstu tiesām informāciju, Komisijai ir jāievēro fiziskām un juridiskām personām sniegtās garantijas saskaņā ar Līguma 287. pantu⁽¹³²⁾. Līguma 287. pantā ir noteikts, ka Komisijas locekļi, ierēdņi un pārējie darbinieki nedrīkst izpaust informāciju, uz kuru attiecas pienākums glabāt dienesta noslēpumu. Tajā skaitā var būt konfidenciāla informācija un komercnoslēpumi.

86. Līguma 10. un 287. pants nenorāda uz pilnīgu aizliegumu Komisijai nodot valstu tiesām informāciju, uz kuru attiecas pienākums glabāt dienesta noslēpumu. Kā apstiprina Kopienas tiesas, lojālas sadarbības pienākums nosaka to, ka Komisijai ir jānodod valsts tiesai jebkura informācija, ko tā pieprasa⁽¹³³⁾. Tas ietver arī informāciju, uz kuru attiecas pienākums glabāt dienesta noslēpumu.

87. Gadījumos, kad Komisija ir plānojusi sniegt valsts tiesai informāciju, uz kuru attiecas pienākums glabāt dienesta noslēpumu, tā atgādinās valsts tiesai par Līguma 287. pantā paredzētajiem pienākumiem. Komisija lūgs valsts tiesas apstiprinājumu, ka tā var garantēt un garantēt šādas konfidenciālas informācijas un komercnoslēpumu aizsardzību. Gadījumos, kad valsts tiesa nevar sniegt šādu garantiju, Komisija nenodos tās rīcībā attiecīgo informāciju⁽¹³⁴⁾. Savukārt gadījumos, kad valsts tiesa sniedz šādu garantiju, Komisija nodos tās rīcībā pieprasīto informāciju.

⁽¹³⁰⁾ Saņemot šo informāciju, valsts tiesa var lūgt regulāri sniegt jaunāko informāciju par situācijas attīstību.

⁽¹³¹⁾ Lieta T-353/94, *Postbank* pret *Komisiju*, iepriekš citēta 127. zemsvītras piezīmē, 91. punkts.

⁽¹³²⁾ Lieta C-234/89, *Delimitis* pret *Henninger Bräu*, citēta iepriekš 124. zemsvītras piezīmē, 53. punkts; un lieta T-353/94, *Postbank* pret *Komisiju*, iepriekš citēta 127. zemsvītras piezīmē, 90. punkts.

⁽¹³³⁾ Lieta T-353/94, *Postbank* pret *Komisiju*, iepriekš citēta 127. zemsvītras piezīmē, 64. punkts; un 1990. gada 13. jūlija rīkojums lietā C-2/88, *Imm.*, *Zwartveld* un *citi*, iepriekš citēta 124. zemsvītras piezīmē, 16.–22. punkts.

⁽¹³⁴⁾ Lieta T-353/94, *Postbank* pret *Komisiju*, iepriekš citēta 127. zemsvītras piezīmē, 93. punkts; un 1990. gada 6. decembra rīkojums lietā C-2/88, *Imm.*, *Zwartveld* un *citi*, iepriekš citēta 127. zemsvītras piezīmē, 10. un 11. punkts.

88. Pastāv arī citi scenāriji, kuru gadījumā Komisija var būt spiesta atteikties atklāt valsts tiesai kādu informāciju. It īpaši Komisija var atteikties nodot valsts tiesai informāciju gadījumos, kad šāda informācijas nodošana radītu šķēršļus Kopienų darbībai un neatkarībai. Tas būtu gadījumā, kad informācijas izpaušana apdraudētu Komisijai uzticēto uzdevumu izpildi⁽¹³⁵⁾ (piemēram, informācija, kas skar Komisijas iekšējo lēmumu pieņemšanas procesu).

3.2. Atzini un jautājumos par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu

89. Gadījumos, kad valsts tiesa tiek aicināta piemērot valsts atbalsta noteikumus lietā, kas tiek izskatīta šajā tiesā, tai ir jāievēro visi atbilstošie Kopienų noteikumi valsts atbalsta jomā, kā arī pastāvošā Kopienų tiesu judikatūra. Turklāt valsts tiesa var balstīties uz Komisijas lēmumu pieņemšanas praksi, kā arī Komisijas publicētajiem paziņojumiem un pamatnostādņēm par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu. Taču var būt apstākļi, kuros šādi līdzekļi nesniedz valsts tiesai pietiekamu palīdzību aktuālo problēmu risināšanā. Ņemot vērā tās pienākumus saskaņā ar Līguma 10. pantu, kā arī svarīgo un sarežģīto lomu, kuru valsts tiesas pilda valsts atbalsta ieviešanā, Komisija sniedz valsts tiesām iespēju lūgt Komisijas atzinumu par būtiskiem jautājumiem, kas skar valsts atbalsta noteikumu piemērošanu⁽¹³⁶⁾.
90. Šādi Komisijas atzini principiā var ietvert visus ekonomiskos, faktiskos vai juridiskos jautājumus, kas rodas saistībā ar valsts tiesas procesu⁽¹³⁷⁾. Lietas par Kopienų tiesību aktu interpretāciju acīmredzami var radīt situāciju, kad valsts tiesa lūdz EKT sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstīgi Līguma 234. pantam. Gadījumos, kad valsts tiesībās nav noteikti citi tiesiskās aizsardzības līdzekļi pret tiesas lēmumu, šī prejudiciālā nolēmuma procedūra principiā ir obligāta⁽¹³⁸⁾.
91. Komisijas atzinumu jomas cita starpā var būt šādas:
- a) vai konkrētais pasākums var tikt uzskatīts par valsts atbalstu Līguma 87. panta nozīmē un, ja var, kā aprēķināt precīzu atbalsta apjomu. Šādi atzini var attiekties uz jebkuru no Līguma 87. pantā minētajiem kritērijiem (proti, priekšrocības, ko piešķir dalībvalsts vai piešķir no jebkādiem citiem valsts līdzekļiem, iespējamie konkurences izkropļojumi vai ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm);
 - b) vai noteikts atbalsta pasākums atbilst konkrētai grupu atbrīvojuma regulas prasībai, lai nebūtu nepieciešams individuāls paziņojums un pārtraukšanas saistības saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu nebūtu piemērojamas;
 - c) vai uz noteiktu atbalsta pasākumu attiecas īpaša atbalsta shēma, par kuru ir paziņots un kuru ir apstiprinājis Komisija, vai arī savādāk ir uzskatāms par esošo atbalstu. Arī šādos gadījumos pārtraukšanas saistības saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu nav piemērojamas;

⁽¹³⁵⁾ 1990. gada 6. decembra rīkojums lietā C-2/88, *Imm., Zwartveld un citi*, iepriekš citēta 127. zemsvītras piezīmē, 11. punkts; lieta C-275/00, *First un Franex*, 2002, ECR I-10943, 49. punkts; un lieta T-353/94, *Postbank pret Komisiju*, iepriekš citēta 127. zemsvītras piezīmē, 93. punkts.

⁽¹³⁶⁾ Skatīt lietu C-39/94, *SFEI un citi*, iepriekš citēta 8. zemsvītras piezīmē, 50. punkts.

⁽¹³⁷⁾ Tomēr lūdzam ņemt vērā 92. punktu.

⁽¹³⁸⁾ Gadījumos, kad EK tiesību interpretācija skaidri izriet no esošās judikatūras vai kad nav pamatotu šaubu, tiesai, pret kuras lēmumiem valsts tiesībās nepastāv tiesiskās aizsardzības līdzekļi, nav Eiropas Kopienų Tiesai jāpieprasa prejudiciāls nolēmums, lai gan tā var to darīt. Skatīt lietu 283/81, *Cilfit un citi*, 1982, ECR 3415, 14.-20. punkts, un apvienotās lietas C-428/06 līdz C-434/06 *Unión General de Trabajadores de la Rioja*, 2008, ECR I-0000, 2008. gada 11. septembra spriedums, vēl nav paziņots, 42. un 43. punkts.

- d) vai pastāv ārkārtas apstākļi (kā minēts "SFEL" spriedumā⁽¹³⁹⁾), kas neļautu valsts tiesai saskaņā ar Kopienas tiesībām pieprasīt pilnu atbalsta atgūšanu;
- e) gadījumos, kad valsts tiesai ir jāpieprasa procentu atmaksa, tā var lūgt Komisijai palīdzību attiecībā uz procentu aprēķināšanu un piemērojamo procentu likmi;
- f) kopienas tiesībās paredzētie zaudējumu atlīdzināšanas prasību tiesiskie priekšnosacījumi un problēmas, kas saistītas ar radīto zaudējumu aprēķināšanu.
92. Kā minēts 20. punktā, atbalsta pasākuma saderības ar kopējo tirgu izvērtēšana saskaņā ar Līguma 87. panta 2. un 3. punktu ir Komisijas ekskluzīvā kompetencē. Valstu tiesas nav kompetentas izvērtēt atbalsta pasākuma saderību. Lai gan Komisija tāpēc nevar sniegt atzinumus par saderību, tas neliedz valsts tiesai pieprasīt procesuālo informāciju attiecībā uz to, vai Komisija jau izvērtē konkrēta atbalsta pasākuma saderību (vai plāno to darīt) un, ja izvērtē, kad varētu tikt pieņemts lēmums⁽¹⁴⁰⁾.
93. Sniedzot atzinumu, Komisija aprobežosies ar prasītās faktiskās informācijas vai ekonomisko vai juridisko precizējumu sniegšanu valsts tiesai, neizskatot tajā izskatāmo lietu pēc būtības. Turklāt, pretstatā Kopienas tiesu sniegtajai Kopienas tiesību autoritatīvai interpretācijai, Komisijas atzinums valsts tiesai nav juridiski saistošs.
94. Lai padarītu sadarbību ar valstu tiesām pēc iespējas efektīvāku, lūgumus pēc Komisijas atzinuma izskatīs pēc iespējas ātrāk. Komisija centīsies sniegt valsts tiesai prasīto atzinumu četru mēnešu laikā no pieprasījuma saņemšanas dienas. Gadījumos, kad Komisijai no valsts tiesas būs nepieciešami papildu paskaidrojumi saistībā ar saņemto pieprasījumu, šos četrus mēnešus skaitīt sāks no brīža, kad šādi paskaidrojumi būs saņemti.
95. Šajā sakarā tomēr ir jāatzīmē, ka vispārīgais valstu tiesu pienākums aizsargāt individuālās tiesības saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu ir piemērojams arī laikā, kad Komisija sagatavo prasīto atzinumu. Tas ir tādēļ, ka, kā minēts 62. punktā, valsts tiesas pienākums aizsargāt individuālās tiesības saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu ir piemērojams neatkarīgi no tā, vai Komisijas paziņojums joprojām tiek vai netiek gaidīts⁽¹⁴¹⁾.
96. Kā jau minēts 80. punktā, Komisija neuzklausa puses pirms tā nebūs sniegusi valsts tiesai savu atzinumu. Komisijas atzinuma izklāstīšana valsts tiesas procesā ir pakļauta attiecīgajām valsts procesuālajām tiesību normām, kurām ir jāievēro vispārīgie Kopienas tiesību principi.

⁽¹³⁹⁾ Skatīt 51. zemsvītras piezīmē citētās atsauc.

⁽¹⁴⁰⁾ Skatīt 83. punktu.

⁽¹⁴¹⁾ Tas var ietvert pagaidu pasākumus, kā izklāstīts 2.2.6. iedaļā.

3.3. Praktiski jautājumi

97. Lai turpmāk veicinātu efektīvāku sadarbību un saziņu starp Komisiju un valstu tiesām, Komisija ir nolēmusi izveidot vienotu kontaktpunktu, kuram valstu tiesas var adresēt visus Komisijas atbalsta pieprasījumus saskaņā ar 3.1. un 3.2. iedaļu, kā arī jebkurus citus rakstveida vai mutveida jautājumus par valsts atbalsta politiku, kuri varētu rasties to ikdienas darbā.

Eiropas Komisija
Ģenerālsekretariāts
B-1049 Brisele
Beļģija
Tālrunis: 0032 2 29 76271
Fakss: 0032 2 29 98330
E-pasts: ec-amicus-state-aid@ec.europa.eu

98. Komisija saskaņā ar šo paziņojumu publicēs pārskatu par sadarbību ar valstu tiesām savā ikgadējā ziņojumā par konkurences politiku. Iespējams, ka Komisija savā tīmekļa vietnē publicēs arī savus atzinumus un novērojumus.

4. NOBEIGUMA NOTEIKUMI

99. Šis paziņojums ir izdots, lai sniegtu palīdzību valstu tiesām saistībā ar valsts atbalsta noteikumu piemērošanu. Šis paziņojums valstu tiesām nav ne saistošs, ne arī ietekmē to neatkarību. Paziņojums arī neietekmē dalībvalstu un fizisku vai juridisku personu tiesības un pienākumus saskaņā ar Kopienas tiesībām.
100. Šis paziņojums aizvieto 1995. gada sadarbības paziņojumu.
101. Komisija plāno šo paziņojumu pārskatīt piecus gadus pēc tā pieņemšanas.

Iebildumu necelšana pret paziņoto koncentrāciju**(Lieta COMP/M.5263 – Deutsche Bank London/Lloyds TSB Bank/Antin Infrastructure Partners (BNP Paribas)/Porterbrook Leasing)****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

(2009/C 85/02)

Komisija 2008. gada 1. decembris nolēma necelt iebildumus pret augstāk paziņoto koncentrāciju un paziņo, ka tā ir saderīga ar kopējo tirgu. Šis lēmums ir balstīts uz Padomes Regulas (EK) Nr. 139/2004 6. panta 1. punkta b) apakšpunktu. Lēmuma pilns teksts ir pieejams vienīgi angļu un tiks publicēts pēc tam, kad tiks noskaidrots, vai tas ietver jebkādas komercnoslēpumus. Tas būs pieejams:

- Eiropas konkurences tīmekļa vietnē (<http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/cases/>). Šī tīmekļa vietne nodrošina dažādas iespējas, lai palīdzētu ievietot individuālos apvienošanās lēmumus, norādot arī uzņēmuma nosaukumu, lietas numuru, datumu un sektorālo indeksu;
 - elektroniskā veidā EUR-Lex tīmekļa vietnē ar dokumenta numuru 32008M5263. EUR-Lex ir tiešsaite piekļūšanai Eiropas Kopienas likumdošanas datorizētai dokumentācijas sistēmai. (<http://eur-lex.europa.eu>)
-

IV

(Informācija)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTA INFORMĀCIJA

KOMISIJA

Euro maiņas kurss ⁽¹⁾**2009. gada 8. aprīlis**

(2009/C 85/03)

1 euro =

Valūta			Valūta		
		Maiņas kurss			Maiņas kurss
USD	ASV dolārs	1,3231	AUD	Austrālijas dolārs	1,8644
JPY	Japānas jēna	132,37	CAD	Kanādas dolārs	1,6340
DKK	Dānijas krona	7,4509	HKD	Hongkongas dolārs	10,2546
GBP	Lielbritānijas mārciņa	0,89935	NZD	Jaunzēlandes dolārs	2,2963
SEK	Zviedrijas krona	10,8975	SGD	Singapūras dolārs	2,0064
CHF	Šveices franks	1,5170	KRW	Dienvīdkorejas vons	1 783,34
ISK	Islandes krona		ZAR	Dienvīdāfrikas rands	12,1650
NOK	Norvēģijas krona	8,8960	CNY	Ķīnas juaņa renminbi	9,0446
BGN	Bulgārijas leva	1,9558	HRK	Horvātijas kuna	7,4216
CZK	Čehijas krona	26,593	IDR	Indonēzijas rūpija	14 988,08
EEK	Igaunijas krona	15,6466	MYR	Malaizijas ringits	4,8035
HUF	Ungārijas forints	296,88	PHP	Filipīnu peso	63,340
LTL	Lietuvas lits	3,4528	RUB	Krievijas rublis	44,6317
LVL	Latvijas lats	0,7093	THB	Taizemes bats	46,884
PLN	Polijas zlots	4,4785	BRL	Brazīlijas reāls	2,9241
RON	Rumānijas leja	4,1831	MXN	Meksikas peso	17,8023
TRY	Turcijas lira	2,1143	INR	Indijas rūpija	66,4060

⁽¹⁾ Datu avots: atsauces maiņas kursu publicējusi ECB.

Komisijas paziņojums attiecībā uz piemērošanas datumu izcelsmes noteikumu protokoliem, kuri paredz diagonālo kumulāciju starp Kopienu, Alžīriju, Ēģipti, Farēru salām, Islandi, Izraēlu, Jordāniju, Libānu, Maroku, Norvēģiju, Šveici (ieskaitot Lihtenšteinu), Sīriju, Tunisiju, Turciju un Rietumkrastu un Gazas sektoru

(2009/C 85/04)

Kopiena un attiecīgās valstis ar Eiropas Komisijas starpniecību viena otrai paziņo par spēkā esošajiem izcelsmes noteikumiem ar citām valstīm, lai izveidotu diagonālo kumulatīvo izcelsmi starp Kopienu, Alžīriju, Ēģipti, Farēru salām, Islandi, Izraēlu, Jordāniju, Libānu, Maroku, Norvēģiju, Šveici (ieskaitot Lihtenšteinu), Sīriju, Tunisiju, Turciju un Rietumkrastu un Gazas sektoru.

Pievienotajā tabulā ir izmantoti no attiecīgajām valstīm saņemtie paziņojumi, sniedzot pārskatu par izcelsmes noteikumu protokoliem, kas nosaka diagonālo kumulāciju, un precizējot dienu, kurā stājas spēkā šāda kumulācija. Ar šo tabulu aizstāj iepriekšējo tabulu (OV C 311, 21.12.2007).

Tiek norādīts, ka kumulāciju var piemērot tikai gadījumā, ja gala produkta ražotājvalstis un galamērķa valstis ar visām tām valstīm, kuras piedalās izcelsmes statusa iegūšanā, t. i., ar visām tām valstīm, kuru izcelsmes materiāli tika izmantoti, ir noslēgušas brīvās tirdzniecības līgumus, kuros iekļauti identiski izcelsmes noteikumi. Materiālus ar izcelsmi tajā valstī, kas nav noslēgusi līgumu ar gala produkta ražotājvalstīm un galamērķa valstīm, uzskata par nenoteiktas izcelsmes materiāliem. Konkrēti piemēri atrodami paskaidrojumos attiecībā uz Eiropas un Vidusjūras valstu protokoliem par izcelsmes noteikumiem ⁽¹⁾.

Tiek norādīts arī, ka:

- Šveice un Lihtenšteinas Firstiste ir muitas ūnija;
- Eiropas Ekonomikas zonā, kurā ir ES, Islande, Lihtenšteina un Norvēģija, piemērošanas datums ir 1.11.2005.

Alpha-2 ISO valstu kodi ir norādīti turpmāk tabulā.

— Alžīrija	DZ	— Maroka	MA
— Ēģipte	EG	— Norvēģija	NO
— Farēru salas	FO	— Šveice	CH
— Islande	IS	— Sīrija	SY
— Izraēla	IL	— Tunisija	TN
— Jordānija	JO	— Turcija	TR
— Libāna	LB	— Rietumkrasts un Gazas sektors	PS
— Lihtenšteina	LI		

⁽¹⁾ OV C 83, 17.4.2007.

Izcelsmes noteikumu protokolu piemērošanas datums, ar kuriem paredz diagonālo kumulāciju Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu zonā

	EU	DZ	CH(EFTA)	EG	FO	IL	IS(EFTA)	JO	LB	LI(EFTA)	MA	NO(EFTA)	PS	SY	TN	TR
EU		1.11.2007	1.1.2006	1.3.2006	1.12.2005	1.1.2006	1.1.2006	1.7.2006		1.1.2006	1.12.2005	1.1.2006			1.8.2006	(1)
DZ	1.11.2007															
CH(EFTA)	1.1.2006			1.8.2007	1.1.2006	1.7.2005	1.8.2005	17.7.2007	1.1.2007	1.8.2005	1.3.2005	1.8.2005			1.6.2005	1.9.2007
EG	1.3.2006		1.8.2007				1.8.2007	6.7.2006		1.8.2007	6.7.2006	1.8.2007			6.7.2006	1.3.2007
FO	1.12.2005		1.1.2006				1.11.2005			1.1.2006		1.12.2005				
IL	1.1.2006		1.7.2005				1.7.2005	9.2.2006		1.7.2005		1.7.2005				1.3.2006
IS(EFTA)	1.1.2006		1.8.2005	1.8.2007	1.11.2005	1.7.2005		17.7.2007	1.1.2007	1.8.2005	1.3.2005	1.8.2005			1.3.2006	1.9.2007
JO	1.7.2006		17.7.2007	6.7.2006		9.2.2006	17.7.2007			17.7.2007	6.7.2006	17.7.2007			6.7.2006	
LB			1.1.2007				1.1.2007			1.1.2007		1.1.2007				
LI(EFTA)	1.1.2006		1.8.2005	1.8.2007	1.1.2006	1.7.2005	1.8.2005	17.7.2007	1.1.2007		1.3.2005	1.8.2005			1.6.2005	1.9.2007
MA	1.12.2005		1.3.2005	6.7.2006			1.3.2005	6.7.2006		1.3.2005		1.3.2005			6.7.2006	1.1.2006
NO(EFTA)	1.1.2006		1.8.2005	1.8.2007	1.12.2005	1.7.2005	1.8.2005	17.7.2007	1.1.2007	1.8.2005	1.3.2005				1.8.2005	1.9.2007
PS																
SY																
TN	1.8.2006		1.6.2005	6.7.2006			1.3.2006	6.7.2006		1.6.2005	6.7.2006	1.8.2005				1.7.2005
TR	(1)		1.9.2007	1.3.2007		1.3.2006	1.9.2007			1.9.2007	1.1.2006	1.9.2007			1.7.2005	

(1) Precēm, ko aptver EK-Turcijas muitas savienība, piemērojuma diena ir 2006. gada 27. jūlijs.
 Lauksaimniecības produktiem piemērojuma diena ir 2007. gada 1. janvāris.
 Attiecībā uz ogļēm un tērauda izstrādājumiem piemērošanas diena ir 2009. gada 1. marts.

V

(Atzinumi)

ADMINISTRATĪVAS PROCEDŪRAS

KOMISIJA

Uzaicinājums iesniegt priekšlikums atbilstoši 2008. gada darba programmai par dotācijām un līgumiem transporta un enerģētikas jomā

(Komisijas Lēmums C(2008) 2014)

(2009/C 85/05)

Ar šo paziņojumu Eiropas Komisijas Transporta un enerģētikas ģenerāldirektorāts aicina iesniegt priekšlikumus dotāciju piešķiršanai sagatavošanās darbiem, lai noteiktu piemērotas, konkrētas stratēģijas Eiropas salu potenciāla (apgūšanai) un īstenotu ES enerģētikas politiku ilgtspējīgas enerģētikas jomā.

Maksimālā pieejamā summa saistībā ar šo uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus ir **3 000 000 euro**.

Priekšlikumu iesniegšanas termiņš ir **2009. gada 29. maijs**.

Šā uzaicinājuma pilns teksts ir publicēts:

http://ec.europa.eu/energy/grants/index_en.htm

PROCEDŪRAS, KAS SAISTĪTAS AR KOPEJĀS TIRDZNIECĪBAS POLITIKAS ĪSTENOŠANU

KOMISIJA

Paziņojums par daļējas starpposma pārskatīšanas sākšanu attiecībā uz antidempinga pasākumiem, kas piemērojami Ukrainas izcelsmes gludināmo dēļu importam

(2009/C 85/06)

Komisija ir saņēmusi pieprasījumu veikt daļēju starpposma pārskatīšanu saskaņā ar 11. panta 3. punktu Padomes 1995. gada 22. decembra Regulā (EK) Nr. 384/96 par aizsardzību pret importu par dempinga cenām no valstīm, kas nav Eiropas Kopienas dalībvalstis ⁽¹⁾ ("pamatregula").

1. Pārskatīšanas pieprasījums

Pieprasījumu iesniedza *Eurogold Industries Ltd.* ("pieteikuma iesniedzējs"), eksportētājs ražotājs no Ukrainas.

Pieprasījums attiecas tikai uz dempinga pārbaudi, ciktāl tas skar pieteikuma iesniedzēju.

2. Ražojums

Pārskatāmais ražojums ir gludināmie dēļi, brīvi stāvoši vai uzmontēti, ar tvaiku uzsūcošu virsmu vai bez tās un/vai ar uzkarstošu virsmu vai bez tās, un/vai ar piepūšamu virsmu vai bez tās, arī ar gludināmo dēli piedurknēm, un to svarīgākās daļas, t.i., kājas, virsma un gludekļa paliktnis, kuru izcelsme ir Ukrainā ("attiecīgais ražojums"), kurus pašlaik klasificē ar KN kodu ex 3924 90 90, ex 4421 90 98, ex 7323 93 90, ex 7323 99 91, ex 7323 99 99, ex 8516 79 70 un ex 8516 90 00. Šie KN kodi ir norādīti vienīgi informācijai.

3. Spēkā esošie pasākumi

Pašlaik spēkā esošie pasākumi ir galīgais antidempinga maksājums, kas noteikts ar Padomes Regulu (EK) Nr. 452/2007 ⁽²⁾, par, cita starpā, Ukrainas izcelsmes gludināmo dēļu importu.

⁽¹⁾ OV L 56, 6.3.1996., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 109, 26.4.2007., 12. lpp.

4. Pārskatīšanas pamatojums

Pieprasījums saskaņā ar 11. panta 3. punktu ir sagatavots, balstoties uz pieteikuma iesniedzēja sniegtiem *prima facie* pierādījumiem par to, ka ir mainījušies apstākļi, pamatojoties uz kuriem tika noteikti pasākumi, un ka šīs izmaiņas ir ilglaicīgas.

Pieteikuma iesniedzējs ir sniedzis *prima facie* pierādījumus tam, ka vairs nav nepieciešama pasākuma turpmāka piemērošana pašreizējā līmenī, lai neitralizētu dempingu. Pieteikuma iesniedzējs jo īpaši ir sniedzis *prima facie* pierādījumus, kas apliecina, ka noteiktā normālās vērtība un eksporta cena būtiski atšķiras no tām, kas noteiktas sākotnējā izmeklēšanas periodā, jo nesen strukturāli reorganizēta grupa, kurai pieder pieteikuma iesniedzējs, turklāt, salīdzinot pieteikuma iesniedzējam noteikto normālo vērtību un cenas, ko piemēro eksportam uz Kopienu, redzams, ka dempinga starpība ir zemāka nekā pašreizējā pasākuma līmenis. Tāpēc dempinga neitralizēšanai vairs nav nepieciešams turpmāk piemērot pašreizējā līmeņa pasākumus, kuri noteikti, pamatojoties uz iepriekš konstatēto dempinga līmeni.

5. Dempinga noteikšanas procedūra

Apspriedusies ar padomdevēju komiteju un konstatējusi, ka ir pietiekami pierādījumi tam, lai pamatotu daļējas starpposma pārskatīšanas sākšanu, Komisija saskaņā ar pamatregulas 11. panta 3. punktu sāk pārskatīšanu.

Izmeklēšanā attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju novērtēs vajadzību turpināt, atcelt vai grozīt spēkā esošos pasākumus.

Ja konstatē, ka pasākumi attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju ir jāatceļ vai jāgroza, iespējams, vajadzēs grozīt maksājuma likmi, ko patlaban piemēro attiecīgā ražojuma importam no visiem pārējiem ražotājiem eksportētājiem, proti, maksājumu, kas patlaban norādīts Regulas (EK) Nr. 452/2007 1. panta 2. punktā un ko piemēro "visiem uzņēmumiem" Ukrainā.

a) Aptaujas anketas

Lai iegūtu informāciju, ko tā uzskata par vajadzīgu izmeklēšanā, Komisija nosūtīs anketu pieteikuma iesniedzējam un attiecīgās eksportētājvalsts iestādēm. Šai informācijai un apstipriņošiem pierādījumiem jānonāk Komisijā šā paziņojuma 6. punkta a) apakšpunktā noteiktajā termiņā.

b) Informācijas vākšana un uzklaušanās organizēšana

Ar šo visas ieinteresētās personas ir aicinātas izteikt viedokli, iesniegt informāciju, kas nav iekļauta anketā, un apstiprināt pierādījumus. Šai informācijai un apstipriņošiem pierādījumiem jānonāk Komisijā šā paziņojuma 6. punkta a) apakšpunktā noteiktajā termiņā.

Turklāt Komisija var uzklaut ieinteresētās personas, ja tās to pieprasa, norādot konkrētus iemeslus, kādēļ tās būtu jāuzklau. Šis pieprasījums jāiesniedz šā paziņojuma 6. punkta b) apakšpunktā noteiktajā termiņā.

6. Termiņi**a) Termiņš, kurā ieinteresētajām personām jāpiesakās, jāsniedz atbildes uz anketas jautājumiem un visa pārējā informācija**

Lai izmeklēšanā ņemtu vērā sniegto informāciju, visām ieinteresētajām personām, sazinoties ar Komisiju, jāpiesakās, jādara zināms viedoklis un jāiesniedz atbildes uz anketas jautājumiem vai jebkura cita informācija 40 dienu laikā pēc šā paziņojuma publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī, ja vien nav norādīts citādi. Jāpievērš uzmanība tam, ka vairuma pamatregulā noteikto procesuālo tiesību īstenošana ir atkarīga no tā, vai ieinteresētā persona piesakās iepriekš minētajā termiņā.

b) Uzklaušanās

Visas ieinteresētās personas tajā pašā 40 dienu termiņā var arī pieprasīt, lai Komisija tās uzklautu.

7. Rakstiski sniegta informācija, atbildes uz anketas jautājumiem un sarakste

Ieinteresētajām personām visa informācija un pieprasījumi jāiesniedz rakstiski (nevis elektroniski, ja vien nav norādīts citādi), norādot ieinteresētās personas nosaukumu/vārdu, uzvārdu, adresi, e-pasta adresi, tālruni un faksu numuru. Visiem rakstiski iesniegtajiem dokumentiem, tostarp šajā paziņojumā pieprasītajai informācijai, atbildēm uz anketas jautājumiem un sarakstei,

ko ieinteresētās personas sniegušas konfidenciali, jābūt ar norādi "Limited" ⁽¹⁾, un tiem jāpievieno nekonfidenciala versija ar norādi "For Inspection By Interested Parties".

Komisijas adrese sarakstei:

European Commission
Directorate General for Trade
Directorate H
Office: N-105 4/92
B-1049 Brussels
Fakss (32-2) 295 65 05

8. Nesadarbošanās

Gadījumos, kad kāda ieinteresētā persona atsakās sniegt vajadzīgo informāciju vai neiesniedz to termiņā, vai arī ievērojami traucē izmeklēšanu, saskaņā ar pamatregulas 18. pantu var izdarīt pozitīvus vai negatīvus secinājumus, pamatojoties uz pieejamajiem faktiem.

Ja konstatē, ka ieinteresētā persona ir sniegusi nepareizu vai maldinošu informāciju, šo informāciju neņem vērā un saskaņā ar pamatregulas 18. pantu var izmantot pieejamos faktus. Ja ieinteresētā persona nesadarbojas vai sadarbojas tikai daļēji un ir izmantoti pieejamie fakti, rezultāts attiecībā uz minēto personu var būt nelabvēlīgāks nekā tad, ja tā būtu sadarbojusies.

9. Izmeklēšanas grafiks

Saskaņā ar pamatregulas 11. panta 5. punktu izmeklēšana tiks pabeigta 15 mēnešu laikā pēc šā paziņojuma publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

10. Personas datu apstrāde

Jāņem vērā, ka šajā izmeklēšanā iegūtos personas datus apstrādās saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Tas nozīmē, ka dokuments paredzēts tikai iekšējai lietošanai. Tas ir aizsargāts saskaņā ar 4. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 31.5.2001., 43. lpp.). Tas ir konfidenciala dokuments saskaņā ar pamatregulas 19. pantu un 6. pantu PTO Nolikuma par VVT 1994 VI panta īstenošanu (Antidempinga nolikums).

⁽²⁾ OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.

11. Uzklauššanas amatpersona

Jānorāda, ka gadījumā, ja ieinteresētās personas uzskata, ka tām radušās grūtības īstenot savas tiesības uz aizstāvību, tās var pieprasīt Tirdzniecības ģenerāldirektorāta uzklauššanas amatpersonas iejaukšanos. Tā darbojas kā vidutājs starp ieinteresētajām personām un Komisijas dienestiem, vajadzības gadījumā piedāvājot būt par vidutāju procedūras jautājumos, kas skar to interešu aizstāvību lietas izskatīšanā, īpaši jautājumos par piekļuvi lietai, konfidencialitāti, termiņu pagarināšanu un viedokļu rakstisku un/vai mutisku iesniegšanu. Papildu informācija un kontaktinformācija atrodama uzklauššanas amatpersonas tīmekļa lapās Tirdzniecības ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē (<http://ec.europa.eu/trade>).

Abonementa cenas 2009. gadā (bez PVN, ieskaitot sūtīšanas izdevumus)

ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 000 gadā (*)
ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 100 mēnesī (*)
ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, papīra formātā + CD-ROM, ikgadējs	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 200 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 700 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 70 mēnesī
ES Oficiālais Vēstnesis, C sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 400 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, C sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 40 mēnesī
ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, ikmēneša (apkopojošs)	22 oficiālajās ES valodās	EUR 500 gadā
ES Oficiālā Vēstneša pielikums (S sērija) – Publiskā iepirkuma līgumu konkursi, CD-ROM, 2 izdevumi nedēļā	daudzvalodu: 23 oficiālajās ES valodās	EUR 360 gadā (= EUR 30 mēnesī)
ES Oficiālais Vēstnesis, C sērija – Konkursi	valodā(-ās) saskaņā ar konkursu(-iem)	EUR 50 gadā

(*) Atsevišķi drukātie eksemplāri: 1 līdz 32 lappuses: EUR 6
33 līdz 64 lappuses: EUR 12
vairāk nekā 64 lappuses: cena pēc pieprasījuma

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša, kas iznāk oficiālajās Eiropas Savienības valodās, abonements ir pieejams 22 valodās. Tajā ir L sērija ("Tiesību akti") un C sērija ("Paziņojumi un informācija").

Katrai valodas versijai nepieciešams atsevišķs abonements.

Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 920/2005, kas publicēta 2005. gada 18. jūnija *Oficiālajā Vēstnesī* L 156, Eiropas Savienības iestādes uz zināmu laiku nesaista pienākums visus tiesību aktus sagatavot īru valodā un tos publicēt šajā valodā. Tādēļ *Oficiālā Vēstneša* izdevumus īru valodā var iegādāties atsevišķi.

Oficiālā Vēstneša pielikumu (S sērija – "Publiskā iepirkuma līgumu konkursi") var abonēt 23 oficiālo valodu versijās vienā daudzvalodu CD-ROM formātā.

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša abonentiem ir tiesības saņemt dažādus *Oficiālā Vēstneša* pielikumus bez papildu samaksas. Abonentus informē par pielikumiem ar *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* iekļautiem paziņojumiem lasītājiem.

Pārdošana un abonementi

Publikāciju biroja maksas izdevumi ir pieejami pie mūsu komerciālajiem izplatītājiem. To saraksts ir pieejams šādā tīmekļa vietnē:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lv.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) piedāvā tiešu bezmaksas piekļuvi Eiropas Savienības tiesību aktiem. Šajā vietnē iespējams iepazīties ar *Eiropas Savienības Oficiālo Vēstnesi*, un tajā ir iekļauti arī līgumi, tiesību akti, tiesu prakse un sagatavošanā esošie tiesību akti.

Lai uzzinātu vairāk par Eiropas Savienību, skatīt: <http://europa.eu>